

3/2092

వత్రి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ నంబర్ నవంబరు 19-వ తేది సోమవారము

No. 192
నందిక ౧౯౨

శ్రీ విభవనామ సంవత్సర కార్తికమాస శుద్ధ పంచమి

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలవేలు
అంగుళానామములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్యును. వాయువు పోట్ల
కాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల పోగొట్టును. బొటముల భేదించును.
కాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
చురకను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములకు
నొప్పులకు నంతవివరించి.
సంచభాష చీటీ చూచి కొనిక
జానము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో వహి సీసా 1-కి 0-10-0
దబ్బితో 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింటి ముఖ్యముగా నుండవలసినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 రంబు కెట్టిపేథి, మద్రాసు
109 ఫోన్: 'దు', ఫోన్: బొంబాయి

శ్రీ లక్ష్మీజ్యోతిర్ కంపెనీ, బెజవాడ-ఆంధ్రుల లక్ష్మీగృహము.
కల్పికాదు. మోసములేదు.

మాప్రదర్శనశాలలో క్రొత్తరకముగాజాలు, మెడగొలుసులు, రత్న
ములు, పచ్చలు, కెంపులు పొదిగిననగలు, ఉంగరములు, కాళ్లగొలుసులు, బంగ
గారు, వెండిగొలుసులు, మరచెంబులు, పల్లెరములు, కాఫీసెట్లు ఎల్లప్పుడు సిద్ధ
ముగా నుండును.

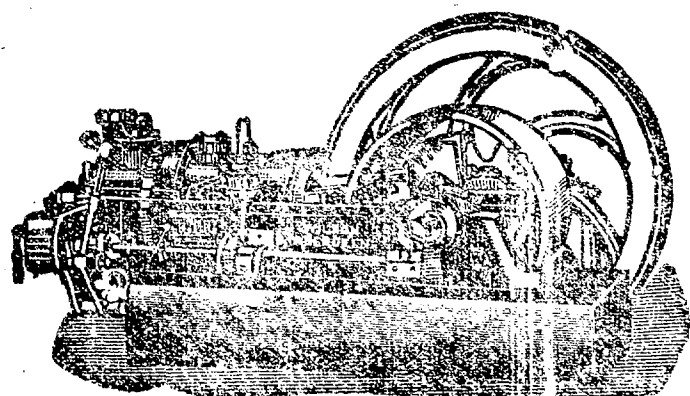
నవరసుబంగారునకు, ఛాదివెండికి, క్రొత్తమాదిరీలకు, చక్కని పనితన
మునకు గ్యారంటీ 4387
నచ్చనివస్తువులను తిరిగి తీసికొందుము. సంపూర్ణ తృప్తినిచ్చుటయే మా ప్రదేశ్యము.
బంగారు వెండి వస్తువులమీద ఎంగ్రేవింగ్ నగిషిషనులుచేయించి యివ్వబడును.

ప్రాప్తైరు:-ఎచ్చేని లక్ష్మీనారాయణచౌదరి.

ప్రసిద్ధికెక్కిన విల్సన్ క్రూడాయిలు యింజనులు

సులభమైన మెకానిజమ్.

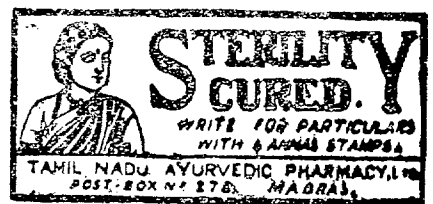
వేవరైజరులేదు తగ్గలో స్టార్టుగును.

మద్రాసు రాజధానికి సోలు ఏజెంట్లు

యెంవైరు యింజనీరింగు కంపెనీ, 308, లింగి కెట్టిపేథి, మద్రాసు.

బ్రాంచిఆఫీసు, బెజవాడ.

శరీరమును ఉత్కృష్టముకలగు నొనర్చుటకు, రతి
వృద్ధి గలిగించుటకు ఖ్యాతిగాంచిన మా
ఆతంక నిగ్రహమాత్రలను
నేనింపుడు. 82 మాత్రలగుల డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0!
శ్వేటలను ఉచితము.
ఆతంకనిగ్రహ షార్కశీ,
219 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నేషనల్ ఇండియన్
రైఫ్ ఇన్స్ట్రుమెంట్ కంపెనీ
లిమిటెడ్

నూతనముగా వర్చుబడ్డ రెటింపులూభముల వద్దతి
నూట్కి- నలుబదివంతున తిరిగి యిచ్చువద్దతులు
యొక్క-వివరములు
యీ దిగువవారికి వ్రాసి కనుగొనుడు.
హిందూ బేళకులో యిట్టి లాభములను చూపు
కంపెనీ యిదితప్ప మరియొకటిలేదని నమ్ముచున్నా
మని స్టేట్మెంట్ చేసరువారు 15-2-28 తేదీన
ప్రచురించెయ్యన్నారు.

వివరములకు యీ దిగువకు వ్రాయుడు.
వి. కె. చట్టి,
శ్రీకృష్ణ మద్రాసు.
ఫోన్ నం, 2420 బొంబాయి నం, 150
చీఫ్ ఏజెంట్:-టి. వి. రాఘవయ్య,
కార్తరక్ పర్కార్, బెజవాడ.

ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండవలసినది!
దీనిచే గలుగు గుణము అత్యద్భుతము!!

మా తోకామయహార కసూరి మాత్రలను

Regd Trade Mark

తెప్పించి, ఒకడభావాదిన మిగుల మిక్కిలి తృప్తిచెందెదవని మా నిశ్చయభిప్రాయము. ప్రతిదినము ఆడుగడయే మాకు వచ్చుచున్న క్రమసాపత్రములే ఇంకాక శ్రమల నిద్రవనము. ఇవి మేలైనకసూరి తుంతువుపువ్వు, అపూర్వమైన ఓషధులు మొదలగునవి చేర్చి, కాస్తాక్రమంగా తయారు చేయబడినవి. తాంబూలముతో గాని, నిడిగా గాని ఉపయోగింపవచ్చును. కలువిధముల, దగ్గులు, శీతలను, అజీర్ణము, పేగు, కడుపుబ్బరము, కడుపుకోపు, నిలల పడినెము, ప్రక్కల ఈడ్పు, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధకము, బుర్రపీసత మొదలగువాటికి ప్రయోగమునవలె పనిచేయును. స్త్రీలు కనిపిల్లలు మాసలివారు మొదలగువారికి అమృతసహనము. బాలింతలకు ఒక గొప్ప వరప్రసాదము. 250-300 మాత్రలు గల బుడి 1 కి ధర రూ 0-4-0, పాస్తా ఖర్చు 0-4-0 పాస్తేజీ ఖర్చు రూ 6 పహా రూ. 1-8-0, 12 కి రూ. 2-18-0, 25 కి రూ 5-8-0

భీషగర్తన పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, ప్రొఫైటరు,
శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

ఆంధ్ర యిన్ స్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, మచిలీపట్టణము.

మేనేజింగు డైరెక్టరు:— కోకా అహోబలరావు నాయుడుగారు ఎం.బి.సి. హెచ్.బి. (ఎడింబర్గ్) డి. డి. (లివర్ పూల్).
ఆంధ్రదేశమునందలి ప్రముఖులెల్లరు నిందు డైరెక్టరుగా నున్నారు.
ఆంధ్రదేశమునందలి ప్రతిపాలన కోటి రూపాయలకు పైగా యితర భీమాకంపెనీలకు ప్రీమియములుగా పోవుచున్నది.
యాధన ప్రకాశము వరకట్టి ఆంధ్రదేశముయొక్క ఆర్థికభీష్మికి తోడ్పడుట ప్రతి ఆంధ్రునియొక్క విద్యుక్త ధర్మమున గమనించి ఆంధ్రులై నిండే తన జీవితములన భీమాదేయదురుగాక!
1, స్త్రీల జీవితము లిందు భీమా చేయబడును.
2, కొంతకాలము ప్రీమియములు కట్టినపిమ్మట, కాస్తాక్రమ అంగవైకల్యము కలిగిన యెడల అప్పటి నుండి యా భీమానాయకుల చెల్లించనక్కరలేవండగనే వట్టాయొక్క సంపూర్ణ హక్కులన్నియు పొందవచ్చును.
(Permanent disability benefit) ఏజెంట్లు కావలెను సామర్థ్యమునబట్టి కలి ఫలము సంగబడును.
ఆంధ్ర యిన్ స్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, మేనేజింగు డైరెక్టరుగారికి—బంధు.
అయ్యా, మాతమ్ము గుండు పక్ష్యపాదముగా నున్న పక్షులుంబడుగ గడచిన శ్రీరామనవమికి పక్షులుంబడుగ భద్రాచల యాత్రను వెల్లి దైవజేమన అచట కలరాతిగిలి ఆకస్మికముగ కాలధర్మము నొందెను. అతని మరణపు రిపోర్టు క్లయిముఖావహలు పూర్తిచేయించి వంపగానే మిరెట్టి ఆక్షేపణ కాలయాపన చేయకుండా అతని కిరీడి నెంబరు వట్టాతలూకు భీమామొత్తము రూ 8000/-లు వెంటనే అతని భార్యకు అందజేసెనందులకు మే మెంతయుకృతజ్ఞులము.
చి త్తగింపును. ఇట్లు విధేయులు.
బంధకు } (నం) గుండు వెంకటలింగం వ్రాలు
29.8-28 } (నం) గుండు మృత్యుంజయమువ్రాలు

వివరములకు యీ కిగున చిరునామాకు వ్రాయవలెను. యర్రమిల్లి మంగయ్య బి. యె. బి. యల్. కక్రటరీ.

గట్టి చాయ రంగు నూలు

పూర్వమునుంచి తయారుచేయబడిన గట్టిచాయ తోగుమరుచాయ నూలురకమున్ను నూతన కలరకముల కలరు నూలున్ను, నెం 20 మొదలుకొని నెం 150 బరు నూలువరకు తయారుచేయుచున్నాము. కావలయువారు ఆర్డరు వ్రాయించితే ధరలు వరసముగాను గట్టి చాయలుగాను పంపించబడును. శాంపిల్ ఆర్డరుకు వ్రాయుడు.

యల్. కే. మినాక్షి అయ్యర్,

గట్టిచాయనూలు జప్తుశివ్యాచారం, మహల్ పేధి, మధుర.

రక్తగడ్డలను నిర్మూలించుటకు, సాధనమును జర్మనీ దేశస్థులు కనుగొనిరి

రక్తగడ్డలచే బాధితులగు వేలకు వేలకు వేలకు

హెడెన్ సా
(డబుల్ ట్యూబ్)

నుపయోగించుచున్నారు.

బెర్లిన్ స్ట్రీట్ యూనివర్సిటీ చికిత్సానియములందు గడ్డల నిర్మూలించుట కుయోగించు నది హెడెన్ సా మాత్రమే. హెడెన్ సాగడ్డలను నయమొనర్చును. వృధాగా గడ్డలవల్ల బాధ పడకుడు. నేడే ఒక ట్యూబును కొనుడు. డబుల్ ట్యూబ్ వెల 1-కి రూ 2-0-0.

ఏజెంట్లు:—The South Indian Mercantile Co.,
12, Mannaru Street, P. T. MADRAS.

గ్రామపంచాయతీలు పి. డబ్లి యు. డి.
కాల్వపారంబోతులు

గవర్న మెంటువారి 2-7-26 తేది గల 702-వ సంబంధ ఆర్డరు ననుసరించి గుంటూరు కృష్ణా పశ్చిమగోదావరి తూర్పు గోదావరిజిల్లాలలోని గ్రామపంచాయతీలు కను పరిపాక్షులలోని డి. పి. డబ్లియూ కాల్వపారంబోతులమీదనుండే వచ్చుగడ్డిని కొని కొనుపాక్కును ఫలవృక్షములను అనుభవించువాక్కును నాలు 18 కొంతమొత్తము చెల్లించే వరకుమీద కవులుకు దీనికొనుచున్నా రు. ఆ ఆర్డరు న ను స రించి (ఫ్లడ్ బ్యాంకు) పంచాయతీలకు కవులుయి వ్యవద వని శ్రీ కభుత్వమువారి 6-9-28 తేదిగల 2224-వ సంబంధ ఆర్డరు ననుసరించి శ్రీరజిప్తారు జనరలువారు 12-9-28 తేదిగల 972 సంబంధ ఉత్తరువును వై నాలుగు జిల్లాలలోని పంచాయతీలకు వారిచేయించినారు. అందువలన చాలా గ్రామపంచాయతీలు గవర్న మెంటువారి 2-7-26 తేదిగల 702-వ సంబంధ ఆర్డరు ననుసరించి పంచాయతీలు పొందుచున్న పౌరకర్మములు రద్దుకాబడినవని తలచుచున్నారు. ఈవిషయమును గూర్చి శ్రీరజిప్తారు జనరలువారికి వ్రాయగా 6-9-28 తేదిగల 2224 వ సంబంధ గవర్న మెంటు ఆర్డరు నడికట్టుకే (ఫ్లడ్ బ్యాంకు) వర్తింపననియూ జిల్లాలలోని కాల్వపారంబోతులకు వర్తించదని యా గ్రామపంచాయతీలు 2-7-26 తేదిగల 702-1 వ సంబంధ గవర్న మెంటుఆర్డరు ననుసరించి కాల్వపారంబోతులమీద గడ్డి కొనికొను హక్కును ఫలవృక్షములు అనుభవించు హక్కును దరఖాస్తులు యిదివరలో వలెనే సంపుకొన వచ్చుననియూ జవాబిచ్చినారు. కాబట్టి గ్రామపంచాయతీలు దీనిని గమనించుచు నడికట్టు విషయమై యోచనపగోరుచున్నాడ.

కోరుకొల్లు, కైకలూరు } గుడిపాటి సూర్యనారాయణ,
తాలూకా కృష్ణాజిల్లా. } పంచాయతీల అసరరీ ఆర్డర్ల జన.

Durga Medical Hall, Bezwada.

దుర్గా మెడికల్ హాల్, బెజవాడ గనేరియా మిక్చర్

గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదురును

(1) ఈమందు నెగరోగములను నివారించి మాత్రము విడుదలవచ్చును గలగు పొట్టు, మంట, చురుకును యింకాక ను అతోను పిచ్చికారితోను నిమిత్తంలేకుండ తక్కువ కుదుర్చును. సీసా 1 కి రూ 8-0-0.

మూర్చారీప్తము

(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్చలైనను యెన్నివంతు తగ్గవలెనందీయినను మూర్చలైనను గ్యారంటీగా కుదుర్చును నెలకు పరిపాపువండు రూ 8-0-0.

పాడలకులైలము

(3) ఈలైలము లైలపాడలసేగాక యితరవిధములైన పాడలనుగూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, గడ్డి, కర్పాడి మొదలుగాగల అన్నివిధములైన చర్మచ్యాదులను పోగొట్టి చర్మమును మామూలుస్థితికి చూర్చును. డబ్బీ 1 కి రూ 1-0-0.

శుక్లనష్టము

(4) ఈదోషము కీరీరములో జీర్ణించియున్న కాకలను, మేహపైత్యములను గలిగెడి వరముల బుర్రపీసతను పోగొట్టి చేనాచునకు బలమును గలుగజేసి పౌష్ఠ్యము నిచ్చును. 50 మాత్రలుగల సీసా 1 కి రూ 0-12-0

సదనామృతము

(5) అన్నినోళ్ళకు ఆమృతమైనది. ఈనోళ్ళు, బెంబులనోళ్ళు, కీళ్ళనోళ్ళు, ఇది యిది అననీల, పకలవిధములైన నోళ్ళులను పోగొట్టును. సీసా 1 కి రూ 0-8-0

కురువర్ధని

వలయువారు:— దుర్గా మెడికల్ హాల్, బెజవాడ అని వ్రాయవలెను.

ప్రకటన

శ్రీమత్కృష్ణ రాజుగారు పశుస్తాయశ్వదోషధములను కాశ్మీరుముగా శ్రద్ధతో తయారుచేయించి, ఆంధరికి లభ్యమగునట్లు చేయ దలచెట్టి ఆర్డరసాధనకాలము నెలకొల్పినారు ఆయశ్వదోషధము అన్నియు నిచట దొరకను. శీటలు కొరకు వ్రాయుడు. 120

ఆంగ గసాయనశాల, ముంబాయి. గ. సా.

MADRAS

సామెతల స్వయంచరిత్ర

మహాత్ముని స్వయంచరిత్ర

5 వ భాగము - 30 వ ప్రకరణము

అదృష్ట దృశ్యము

చాలము సంఖ్యమువారి రిపోర్టులు నిరసించుట శర్యదీన అంబోజీన మొకవంక చాల ప్రబలమయిందగా, ఆ సంఖ్యమువారి భూచలన నమలులో పెట్టుటకు మరియొక వంక దొరతనము వారు కృతనిశ్చయము లగుచుండిరి. ఆ బిల్లు గెజిటులో ప్రకటించబడినది. నేనదివరకెన్నడును ఏ కాననపథకును వెల్లియుండలేదు. చాలము బిల్లు చర్చించబడినపు డొక్కసారి మాత్రమే నా పరిశీలనయందు నేను కాననపథకు వెల్లితిని. ఏ ఎస్. ప్రిన్సిపాల్ కాన్స్ట్రక్టిగారు అతిపట్టుదలతో గంభీరపర్యాయము నొనగిరి. దొరతనమువారు దీని నామోదించినచో దేశమునందక్క థిక మగు పరిశోధన కలుగునని చాల తీవ్రముగా హెచ్చరించిరి. ఈ రీతిగ కాన్స్ట్రక్టిగారు నిశ్చయముగ వాగ్దారిని బహుపు యుండ రాజప్రతినిధి కాన్స్ట్రక్టిగారు నే యే క. గ్ర. త. తో తిలకిండుచు నిశ్చయమై వినుచున్నట్లుండెను. ఆయాపర్యాయము కడుపర్యాయము ఆత్యంతపూర్వదయంగమము గను నుండుటచే దానిని వినిపింపబడు రాజప్రతినిధి యభిప్రాయము మారక తప్పదనియే నా కవును తోచినది.

కాని యొకడు నిజముగా నిద్రపోవుచుండినచో మన మొకసారి పిలువగ నే ఆతడు లేచుచుగాని అతడు నిద్రపోయినట్లు నటింపుచున్నచో పదిమారులు పిలిచినను లేవడు. దొరతన మవారిపిలిగినాడ నటులేయుండెను. ఏననగా కాననపథకువారు బిల్లు నామోదించుట ప్రహసనప్రాయముగా జనుపుటయే వారి సంకల్పమై యుండెను. వారినిరికి కృతనిశ్చయమై యుండిరి. కావున కాన్స్ట్రక్టిగారు గంభీరపర్యాయము చెదిరినానిచెంత శంఖము నుడుటయే యైనది.

అట్టిచో నేను రాజప్రతినిధితో మాటలాడుట కేవలము అరణ్యగోదినమేయగును. నేను రాజప్రతినిధికి మనఃపూర్వకముగానే విన్నవించితిని. రాజప్రతినిధికి ప్రత్యేకముగను బహిరంగముగనుగూడ నేను లేఖనమువ్రాసితిని దొరతనము వా తీవ్రమునములలో పెట్టిచో వత్సాగ్రహము నవలంబించుటయే నాకు కర్తవ్యమగుననియు గత్యంతరము లేదనియుగూడ నేను స్పష్టపరిచితినిగాని అదియంతయు నిర్బలమయ్యెను.

బిల్లు చట్టముగా ఆమోదించబడినట్లు గెజిటులో నింకను ప్రకటించబడలేదు. నేనింకను చాల నిరసనీతిలో నేయుంటిని. కాని చెన్నపురినండి నా కాన్వేనసురాగానే తక్షణ ముచటికి వెళ్లుటకే నేనునిశ్చయించితిని. అప్పుడు నేనింకను పథలలో బిగ్గరగా మాటలాడజాల గలిగియుండలేదు. ఆలోచన ఇప్పటికిని తొలగిన లేదు. నిలుబడి మాటలాడ శారంభించినచో నాకేర హంతయును కంపించుచుండును. గుండెలు చాల పడిగా కొట్టుకొన శారంభించును.

దక్షిణదేశమున ప్రజలు నాసౌకర్యమునే ప్రధానముగా పాటించెదరు. దక్షిణాఫ్రికాలో నేను ఆంగ్లభూమిలోను ద్రవిడు భూమిలోను పని చెయ్యుచుంటుంటే ఎల్లప్పుడును వారు నాయుండు ప్రేమను చూపుచునే యున్నారు. కి|| శ్రీ|| ప్రిన్సిపాల్ కన్వేనెరంగయ్యంగారి (హిందూ ప్రతికా సంపాదకుడు) సం తకముతో నా కాన్వేనసును వచ్చినది గాని తెరమరుగున నున్న ప్రధాన పురుషుడు నీ. రాజగోపాలాచారి యనియు అతని ప్రాత్యహముననే కన్వేనెరంగయ్యంగారు న వ్వాహ్యనించినయు నాకు పిమ్మట తెలిసిరి.

రాజగోపాలాచారి అతవరకు నేలములో న్నాయవాదిగా నుండెను. చెన్నపురిలో ప్రాక్టిసు చేయనెంచి అతడు చెన్నపురికి వచ్చి స్వల్ప కాలము మాత్రమే యున్నది. ప్రిన్సిపాల్ కన్వేనెరంగయ్యంగారు మున్నగుమిత్రులప్రార్థనలవలననే రాజగోపాలాచారి చెన్నపురికివచ్చెను. దేశసేవలో కథికముగపాల్గొనుటయే దీనికి ముఖ్యకారణము. మేము చెన్నపురిలో రాజగోపాలాచారి యింటనే బసచేసితిమి. అతని యింట కండు దినము లుండిన పిమ్మటనే యాపమాచారమునకను నేను తెల్లకుకొనగలిగితిని. రాజగోపాలాచారి కాపురమున్న బంగళా కన్వేనెరంగయ్యంగారి ధనులచే కన్వేనెరంగయ్యంగారి మాకాతిథ్యములని నేను తలచుచుంటినిగాని నా అభిప్రాయము పరిగాదని మహాదేవ దేవాయి నా కెరిగించెను. రాజగోపాలాచారికి విసమ్రత సహజమగుటచే నతడు సాధారణముగా ముందు నిలువబడి యెదు వాడు కాదు. కాని దేవాయి అచిరకాలములోనే ఆ చాణితో గాధుమగ మైత్రి నవలకుకొనెను. "మీరీ యాచారినీ చేరినవలెను. అని యొక నాడు దేవాయి నాతో ననుటలల నేను బాగూరూడను కాగలిగితిని.

మేము ప్రతిదినమును చాలముచట్ట నిరసనోపాయములనుగూర్చి ఆలోచించుచునే యుంటిమిగాని పథలను జరుపుటకప్పు మరేవిధానమును నాకప్పుడు పాడకట్టలేదు. ఇతి చట్టముగా నామోదించబడినచో కాననోల్లంఘన మొనరించుట యెట్లు అతి విషయమున నేనపుడేమియును నిరారణ చేయగలిగియుండలేదు. దాని నుల్లంఘించుటకు దొరతనమువారు నా కేమును కలుగజేసి ననేగాని యెవరును దాని నుల్లంఘన బాధ అట్టి అపకారము లభించినచో యితర చట్టములనుగూడ నుల్లంఘనమయ్యునా? అటులైనచో నేని నుల్లంఘనమయ్యెను. నేని నుల్లంఘన గూడదు? ఈవిషయను ప్రశ్నలను గూర్చియే మేము ప్రతిదినమును చర్చించుచుంటిమి.

దీనినిగూర్చి సాకల్యముగా చర్చించుటకు ప్రిన్సిపాల్, కన్వేనెరంగయ్యంగారు కొంతమంది ప్రమాణుల నాహ్వానించిరి. ఆపథలో చాల శ్రద్ధగా చర్చించిన వారిలో ప్రిన్సిపాల్, నేలం విజయరావువారీగా రొకరు. పత్తాగ్రహ విధానమును గూర్చి అల్పరిషదులను గూడ విడవకుండ నే నొక ప్రణాళికను వ్రాయువలెనని విజయరావువారీగారు నూచించిరి. కాని అప్పుడు నేనుండల కత్తువలనగా నుండుటచే నేనుటల స్పష్టముగా నాయనకెరిగించితిని. చాలముబిల్లు చట్టముగా ప్రకటించబడినదనువాస్తవముగూడ యపుడేమియు తెలిసినది. ఆరాత్రి దానినిగూర్చి ఆలోచించుచునే నేను నిద్రించితిని. నేనువజ్రమున చూములకంటె శీఘ్రముగానే నాకు మెలకువ వచ్చివడి. నేనపుడు నిద్రయు మెలకువయు గాని నిద్రలోనే యుంటిని. నాకప్పుడు స్వప్నములోవలెనే యొక యూహనున్నించినది. మరునాడు దానిని నామిత్రుల కిటుల తెరిగించితిని.

"దేశమునందంతటను వారటాలు జనవసలెనని దేశముల నందరిని మనము కొరవలెను. పత్తాగ్రహమునగా ఆత్యంత పరిమితి నొందించుటయే, మన యాద్యమును పరమమిత్రులైనది. కావున ఆత్యంత పరిమితిగానియు కృషితోనే మనముదానిని ప్రారంభింపదగును. కావున వారటాలును జనవసలెనని రోజున భారత దేశమునందంతటను ప్రజలు అన్ని పరలను మునివేయవలెను. భోజనము చేయగూడదు. భగవంతుని ప్రార్థింపవలెను. మహమ్మదీయులు ఒక రోజుకంటె అధిక కాలము నిరాహారముగా నుండుట వారి మత ధర్మములకు విజ్ఞప్తముగాన 24 గంటలు మాత్రమే దేశీయులందరూ నిరాహారవ్రతము నవలంబింపవలెను. ఆరి నాకు నేనువజ్రమున పాడకట్టినది. అన్ని రాష్ట్రములవారు వారటాలును జరిపెదరో లేదో నేను చెప్పజాలను గాని బొంబాయి మదరాసు బీహారు సింధురాష్ట్రములవారు జరిపెదరని నాకు నమ్మకముకలదు. ఈరాష్ట్రములవారైనను జరిపినచో మనము తృప్తి నొందదగును. అని" నేను తెలిపితిని.

రాజగోపాలాచారి వెంటనే నా మాటన నామోదించెను. తక్కిన మిత్రులగుగూడ తెలుపగా వారును ఆమోదించిరి. 30-8-1919 వ తేదీని వారటాలు జరుపవలెనని ప్రాసిదిమిగాని పిమ్మట 6-4-1919 తేదీని జరుపునట్లు నిర్ణయించబడినది. కాన ప్రజలకు అవ్యవధిగానే తెలుపబడినది. వెంటనే పరి ప్రారంభము కావలసియుండెను.

భగవంతుని సేవ గ్రహింపగలరు? ఇటుల చాల అవ్యవధిగా నివిషయము ప్రకటించబడినను ఆనాడు భారత దేశమునందంతటను ప్రతివల్లెతోను గ్రామములోను వట్టణములోను నగరములోనుగూడ సంపూర్ణముగా వారటాలు జరుపబడినది. అది అత్యద్భుత దృశ్యముగా నుండెను.

(ఎం.ఎం.డి.యూ 8-11-28)

బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు రాజకీయములనుండి పూర్తి గ వర్జించలేదనిరి. ఇంకను ముం దెప్పునమరములనో జనకలంబించిననిరి.

ఆయుధవిస్త్రవమునుగూర్చి కూలిజ్జిగారు మనశోపల ననిచ్చుచున్నట్లు గోచరించుచున్నది. వారి సహా మనకనపరములేదని బర్మెన్ హెడ్ ప్రభు వనెను.

లిజర్డ్ ఫౌంటెన్ కలము

100 వివిధకలములలో 4718

తయారగుచున్నది,

Sole Representative for India, Burma and Ceylon:- Alfred W Brooke (Eastern) Ltd P.O Box 375 Bomday.

WARDWELL PEN CO

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(19-11-28)

సీముజపురి దినుసులు

వగువడి గజముల పీస్ ధరలు	రూ. అ. పై
రొంగంముల్లు—22 X 22 మంగిసూర్యులు (బి)	8-10-0
" సరాసరిరకము	7-10-0
రొంగంముల్లు—22 X 22 "మూటాకు నెకిలు" (బి) రు	8-4-0
" సరాసరిరకము (20 X 30) రు	7-8-0
తెలుపుముల్లు—1708 (నెట్) రు	18-2-0
రు 12-7-0 1702 రు	11-0-0
ఎఫ్. ఎఫ్ 78, 78, రు	8-5-0
68/888 రు	12-12-0; 9041 (నెట్) రు
11-8-0; 80 (నెట్) రు	8-4-0.

నూలు

40 నంబరు సీము (5 పా కట్టులు) — టూక్రి రు 5-14-6
చలం (కొంగ) రు 7-8-0; చలం ('ఎసిటిక్స్') రు. 6-10-6
చలం (నాగకన్యక) 6-9-6 చలం (గుడ్రి) రు 6-14-6 చలం
(గడ్డకొంబా) రు 8-8-0 వచ్చుగురము (ఎర్ర) రు 7-8-0
40 జపాకా (వడిపానులకట్టు) అయిదు నక్షత్రములు
కలర్ బాద్ రు 12-6-6 నమలి
60 సీము (5 పానులకట్టులు) — అడకత్తెర రు 14-14-0
చాట్టుము (ఎర్ర) రు 11-0-0; రుదువారము రు 8-14-0 ఎడ్డ
గడియారము రు 8-14-0

ఇత్తడిరేకులు—(డిబ్బో మేక) రు	229.
డిబ్బో (క్రూసాయర్) రు	226.
రాగిరేకు రు	276.

సీముంట్ పీపా వెల్.

గిడ్ గోపామ్ ("చెంబ్బు") రు	11-0-0
జర్మన్ నమలి 10	0.0

వత్సరములయొక్క ధర

నానా "చెడి" రు	25-13-0 నవంబరు రు	25-10-0
దిగు		
చరు రు	25-12-0	

వేరుసెనగ నూనె	
పీపాలలో రు	107.

ఆముదము

(మిల్ డెలివరీ) రు	97-0-0
పదునుచేసినతోలు రతి 1-3 ధరలు	
అవుతోలు (7 టు 7-9) "ఆవకంట్రిన్" రు	1-0-0; 1-2-0
" (తేలిక) " రు	1-4-6 టు 1-5-8
" (7-9) రెండుగూళ్లు రు	1-0-6 టు 1-2-8
" (తేలిక) " రు	1-4-6 టు 1-5-6
" 6 $\frac{1}{2}$ టు 8 $\frac{1}{2}$ రెండుగూళ్లు రు	1-1-0 టు 1-2-6
" (6 $\frac{1}{2}$ టు 7 $\frac{1}{2}$) విజయనగరము రు	1-1-9 టు 1-2-9
" (7 టు 7 $\frac{1}{2}$) ఏలూరు రు	1-2-0 రు 1-2-6
గజతోలు రు	0-12-0 టు 0-12-6
గజదూడతోలు రు	1-5-6 టు 1-6-6
అవుదూడతోలు రు	1-18-6 టు 1-14-6
పదునుచేసిన మేకతోలు మొదటిరకం రు	8-2-0 టు 8-6-0
" మధ్యరకం రు	2-15-0 టు 8-2-0
" గొత్తతోలు మొదటిరకం రు	8-0-0 టు 8-4-0
" మధ్యరకం రు	2-14-0 టు 8-0-0

మో హి నీ తైలము

5 తు|| నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్య మైనది.

ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు, ఔషధిగములు మొదలగువారికి కుఖినిద్ర, విక్రాంతి నిచ్చును. గుండరుల మోహలావ్యాధులకు ప్రాపకురులను మనోహరముగ పెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుగల రమణీయమును కువాపన చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇరుగుపొరుగు వారలకుగూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్ట నిడుగును. దీనియందు మనోహరమును కువాపనద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి యున్నాము. నేయల, బిక్సారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు. అమృతాంజనం డిపోబొంబాయి, లేక మదరాసు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర రాజకీయసభ

కాంగ్రెసుక్రీడు సవరించుతీర్మానము
త్రోసివేయబడుట

సైమనుబహిష్కారము, తూర్పుతీరపు వరదలు,
నాభామహారాజును గూర్చిన తీర్మానములు

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

సంద్యాల, నవంబరు 11:—పదవ ఆంధ్రరాష్ట్ర రాజకీయ మహాసభ తనవారము సాయంత్రము 4-30 గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. ఆహ్వానపంఘాధ్యక్షులగు గా. చారిస్వామిశాస్త్రిమహారావుగారు స్వాగతోపహాసమునందు క్రమశిక్షణ రాజకీయ హాస్తి కలగూర్చి విపులముగ దెబ్బలు, సుపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కోరనివారు ఎవ్వరనుడెదరు. కాంగ్రెసు యితర రాజకీయ పక్షములతో సాధ్యమైనంతవరకు కలసి పనిజేయవలెను. కావున యీసభవారు సైమనుబహిష్కారమును తిరస్కరించి, అధ్యక్షులగు సి. దొరస్వామి ఆయ్యంగారు తమ అభ్యుదయ శాస్త్రమును చదివినపిదప సభ నాటికి ముగిసెను. రాత్రి విషయ నిర్ణయసభ జరిగెను.

రెండవనాటిచర్య

రాష్ట్రీయసభ తిరిగి ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 4-30 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. ముఖ్యమంత్రి తీర్మానము చాల ఆమోదించబడెను.

కాంగ్రెసు ఆదర్శమునందు 'స్వరాజ్యము' అనుపదము తరువాత 'విదేశాధికారముతో' యొట్టిపంపకముజేసి స్వాతంత్ర్యము అనుపదము చేర్చవలెనను తీర్మానము ఆ. గోగిందాచార్యుగారు ముందు ప్రతిపాదించిరి.

ఇది భారత కాంగ్రెసు సంఘ నిర్ణయము నామోదించెడి పూర్వపు తీర్మానమునకు విరుద్ధముగ నున్నదని హరిస్వామిశాస్త్రి మహారావుగారు ఆక్షేపించిరి. కొంతసేపు చర్చ జరిగినపిదప అధ్యక్షుడు యాతీర్మానము క్రమవిరుద్ధమని త్రోసివేసెను.

ఎ. కాశ్యపరావు, జి. రంగయ్యగారును కార్లు హరిస్వామిశాస్త్రిమహారావుగారి ఆక్షేపణను బలపరచిరి. పి. సత్యనారాయణగారు వారికి ప్రతిపూలముగ మాట్లాడుచు నొప్పటి తీర్మానమునకు యాతీర్మానమునకు పోటీలేదనియు, భా. కాం. సంఘ తీర్మానముతో మొదటి క్లాజునందు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే కోర్కెననినదియు, పైగా యాతీర్మానము కలకత్తా కాంగ్రెసునకు శిఫార్సు గావున ఆంధ్రుల అభిప్రాయము నందు మూలముగ నెలదిజేసినచో భారతీయ మహాసభవా రామోదంపవచ్చును, లేదా నిరాకరింపవచ్చుననిరి.

సయముకు కమిషనువారు మదరాసు వచ్చునపుడు సంపూర్ణ బహిష్కారము కొనసాగింపవలెనను తీర్మానము అధ్యక్షుడు ప్రతిపాదించగ, ఏకగ్రీవముగ నంగీకరించబడెను. గోదావరి విభాగపట్నం జిల్లాలో వరదలవలన నష్టపోయిన ప్రజలయొడ సానుభూతి దెబ్బలు, ప్రజలను ధనసహాయము జేయవేష్యమని తీర్మానము ప్రకాశింపంతులుగారు ప్రతిపాదించగా, ఆమోదించబడెను.

గోదావరి, కృష్ణాజిల్లాలో పన్నులను యెక్కువ జేయుటకు ప్రభుత్వమువారు యత్నించుట అన్యాయమని ప్రకాశింపారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ నామోదించబడెను. నాభా మహారాజుగారిని కొడైకాణులలో దారుణముగా చంపివేసిన నిర్బంధించిన ప్రభుత్వ చర్యను ఖండించు తీర్మానముగూడ ప్రకాశింపారు ప్రతిపాదించగ, నంగీకరించబడెను. హిందూస్థాన సేవాదళమునకు సహాయము జేయవలెనని తీర్మానించబడెను. (రెండు)

అన్నివిధముల స్వాతంత్ర్యము బడయుట

సంద్యాల నవం 19:—కాంతియుతముగ ప్రక్రమకథకులపై స్వాతంత్ర్యము సంపాదించవలెను" అనుటకు బడులు "అన్నివిధముల స్వాతంత్ర్యము సంపాదించవలెను" అని కాంగ్రెసు ఆదర్శము మార్చుననినదిగ కె. నుబ్బరావుగారు (అనంతపూరు) ప్రతిపాదించిరి. కె. సోమయాజులుగారు (తూ. గోదావరి) బలపరచుచు కాంగ్రెసు ఆదర్శమును మార్చి తన రాజభిక్షిగలవారితోబాటు విప్లవకారులుగూడ కాంగ్రెసునందు చేతులు కలకాశమునందునని చెప్పిరి. భారతీయులు దొర్ల స్వయాంత్రము పక్షము ననుసరించుటకు తగినంతకంటే పోలేదని అంగీకరించుచు ప్రభుత్వ సమయమున దొర్లస్వయాను బుపరచరాదు. కాంతిసే బోధించవలెనని వి. ఎల్. కామ్రేగారు (మదరాసు) నుడిచిరి. కొంతసేపు చర్చ గూడ తీర్మానము నొప్పిరి. మిత్రులు కొరగ తీర్మానము ఉపసంహరించుకొనబడెను. అధ్యక్షునికి వందనము లర్పించుటతో సభ ముగిసెను.

కాంగ్రెసు ఆదర్శము మార్చుడి తీర్మానముగూర్చి అధ్యక్షుడు గావించిన నిర్ణయముతో తాళికిభంపలేదని డా॥ పట్నాభి సీతారామయ్యగారు ప్రతిపాదించుటతో చెప్పిరి. ఇచ్చట పలువురై యనుకొనుచున్నారు. శ్రీ (పెను

డాక్టర్ చే ఆమోదించబడినది.

మలబద్ధకమునకు తరచుగా వైద్యులు లిక్విడ్ పారఫిన్ నే వాడుదని సలహా నిచ్చుచున్నారు.

ఈవెన్స్ లిక్విడ్ పారఫిన్ కంటే నిర్మలమైనది, గుణకారి మరెద్దియులేదు. మిగుల సౌఖ్యముగా గుణమిచ్చును. ఆరోగ్యము, త్వరలో చేకూర్చును.

ఈవెన్స్

లిక్విడ్ పారఫిన్

ఆంధ్రలోక విషాదము

సంద్యాల

ఆంధ్రసభవారు లజజతిరాయిగారి నిర్వాణమునుగూర్చి చేసిన తీర్మానము సంద్యాల, నవంబరు 17:—సంద్యాలాంధ్రసభ జనకుటకు ముందుగా లజజతిరాయిగారి మరణవార్త తెలిసినవంటనే అవసరసభ యొక్క జనపబడెను. అవసర సభోద్దేశము హరిస్వామిశాస్త్రిమహారావుగారు వివరించిరి. ఆంధ్రసభా నిర్ణీతాధ్యక్షుడే యీ అవసరసభ కధ్యక్షత వహించెను.

యీ క్రింది తీర్మానమునటి. ప్రకాశింపారు రుపపాదించగా హరిస్వామిశాస్త్రిమహారావుగారు బలపరచుడెను.

అజ్ఞాతముగా మృత్యుదేత స్వాతంత్ర్యమునకై తన సర్వస్వము నర్పించి నేమయినదైన త్యాగమూర్తియగు లాలాజీగారి తిరాయిగారు పూర్వోక్తముచే శాకస్మిక మరణముపాలై సంతుల్యము, నైపును కమిషను బహిష్కారార్థమై జరిగిన యీ చరిత్రను నడిపించుచుండగా పోలీసు అధికారులు క్రూరుడై అమానుషముగ కత్తికొనినచో ఆయన కక్షోభాగమున కర్రతో మోచి చంపిన యవధికాలములోనే యీ మరణము సంభవించుటయును యీ ఆంధ్రసభవారికి సంతాపమును గలుగజేయుచున్నదనియు, లాలాజీగారి కటుంబమునకు సభవాడు తన సానుభూతి తెలియజేయుచు వారి మరణము వలన కలిగిన తీరని బారం త చా రి కు టుం బ ము న కే గా క దేశమంతటను కలిగినదనియు యిట్టి మహనీయుల ఆత్మత్యాగముగనే ఆయాదేశ స్వరాజ్యసాధనము నిర్వాణముచేయబడుననియు తెలియజేయుచున్నాడు.

జనగవలసిన ఆంధ్రసభ నెంటుకేజరగ లాలాజీగారి యాత్మకాంతికై సభ్యులందరూ ప్రార్థనచేయుటకై అరగంట కాలము సభ నిలిపివేయబడెను. (ఆ.ప్రె.)

బార్లియాలో ఇంకొక క్రమశిక్షణప్రవృత్తి ఉక్కుముక్కను గాలిలో విసిరెట్టెను. క్రిందబడకుండు నిలుచుండెను.

వర్షములే యువరాజు కొడిపియూ పయనము ఆపుజేయబడెను.

బల్లారిలో క్రొత్త గోమనుక్కారలికు మత్తవారక సంఘ మేర్పాటుజేసిరి.

కనడాలో గోధుములు 500618000 బుష్సెన్లు పండునని అంచనాజేసిరి. నిజాదుకంటే 26000000 బుష్సెన్లు ఎక్కువ పండునట.

ఆంధ్రమహాసభ

అనంతరపురమునందు విశ్వవిద్యాలయ తీర్మానము

శిక్షింపి

రాఘవాచారి ప్రభుత్వలకు

బిరుదులు

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

సంద్యాల, నవంబరు 17:—ఆంధ్రమహాసభ శేషదయము ప్రాపెనకు రాధాకృష్ణయ్యగారి ఆధ్యక్షతన సమావేశమయ్యెను. విశ్వవిద్యాలయ తీర్మానముతో బాటు మరికొన్ని తీర్మానము లామోదించబడెను. మదరాసు కాసనసభ యొక్క ఉపసంఘము వాడును, ఆంధ్ర సెనేటు సభవారును నూచించినట్లు ఆంధ్ర లిక్విడ్ పారఫిన్ అనంతపురమునందే సావించవలెనని తీర్మానించబడెను.

ఈ తీర్మానము పై తీర్మానము చర్చ జరిగెను. ప్రకాశింపంతులు, శాశ్వతరావుపంతులు, దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులు రామదాసు పంతులుగార్లు మున్నగు నాయకులు చర్చయించు పోల్చిని వివిధాభిప్రాయములను వెల్లడించిరి. ఈ విషయము 12 గంట సభ్యులగు ఒక విచారణ సంఘమువారి నిర్ణయమునకు విధించెట్టవలెనని డా॥ పట్నాభి సీతారామయ్యగారు ప్రతిపాదించిన సవరణ ఒకటి వేయెను.

ప్రముఖులకు బిరుదులు

శ్రీయత చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారికి "ఆంధ్ర చరిత్ర చతురాసన" యనియు శ్రీ. డి. రాఘవాచారికి "నాట్యకళాప్రపూర్ణ" యనియు శ్రీ. డి. రాధాకృష్ణయ్య చాదరిగారికి "బాధవాజ్ఞయ బ్రహ్మ" యనియు విశుడలాసంగడి తీర్మానమేకగ్రీవముగ నంగీకరించబడెను.

అధ్యక్షునికి వందనము లర్పించుటతో సభ ముగిసెను.

రాజమండ్రి ఎలెక్టిక్స్ గవై కార్పొరేషను:—

లాలాజీ మరణమునకు విచార సూచనగా 18 వ లేదీన మూయుటదెను. లాలాజీ కటుంబమునకు సానుభూతిని దెబ్బలు నొక తీర్మానము గావించబడెను.

చెంగల్పట్టుజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ:— సి. ఎస్. చతురంగ మొదలియూగారి అధ్యక్షతన సమావేశమయి లాలాజీ మరణమునకు విచారము దెబ్బలు నొక తీర్మానము గావించబడెను. (ఫీ.ప్రె.)

కా. నాగేశ్వరరావుగారు:—అధికారమున్నది, అవసరమున ప్రభు అవిధ్యం తీర్మానమును గానింపవచ్చును. అ. భా.
సభ్యులువారి తీర్మానమును గాని సెల్లూరుగాని గాని, దీని యరచు మనకు విచారణియ్యవలయుగాని అని కలిగి.

దాక్షిణ్య భూమిని తీరరామయ్యగారితల కార్యక్రమ మునుండి ఈ యంత్రమునే తొలగించినదో తాము తమ తీర్మాన మునందుకొనియున్నామని తేల్చిచెప్పింది.

అధ్యక్షులు:—ఈవిషయముపై చర్చయంతయు ఇష్టా గోష్టిగానే జరిగినదని ప్రకటించింది.

చర్చయంతయు మొదటిసారి ఇష్టాగోష్టిగా జరిగినది గావున తమ యంత్రపాదన నునకువారింపుకొనమన్నామని తేల్చిచెప్పింది.

శ్రీ గాడివర్తి హరిసర్వోత్తమరావుగారు మాత్రము అందులకు తమ యభిప్రాయాన్ని తెల్పింది. ఏదవ అంతటితో చర్చ నిలువజడెను.

నైహూనంపునివేదిక

“అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు దిల్లీలో సమావేశమై నైహూనంపు నివేదికపై గావించిన తీర్మానము నీసభ గౌరవహామిందున్నార” అను తీర్మానమును శ్రీ ఆత్మకూరి శివరామయ్యగారు రుజువుచేయించు యిట్లు మాట్లాడిరి.

ఈ తీర్మానమునకు తలుపును పరిశీలించు వ్యాఖ్యాన మునందుచున్నాడు. ఇన్ని విపరీతాదర్శనల కీతీర్మానము చెట్టు సామకాళములన్నవో బోధపడుటలేదు. తీర్మాన ప్రధాన భాగమునకు తీర్మానభాగమునకు వరసర విభజనను సందర్శించుచున్నాడు. ప్రజలముగ నీతీర్మానమును వ్యాఖ్యాన మునందుచున్నాడు. అట్టి విపరీతాదర్శన గోచరింపజాలదు. ప్రధాన మననే సమగ్ర స్వాతంత్ర్య హామింపబడినది. ఆసంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము బ్రటిషువారితో యెట్టి సంబంధముగాని లేదు నని వివరించబడినది. అందుచే, తీర్మానములోని రెండవభాగ మందలి నైహూన నివేదిక నూచల, రాజకీయముగ చాల అభివృద్ధి అను మాటలన్ని యొకటియును స్టేట్సు కామిండింగ్ పడినట్లు చెప్ప రంతయు సామకాళములేదు అధినివేత ప్రతి వత్తి కామిండింగ్ కంటేయుగాక అందులకు సంబంధించిన సర్దురు వారిప్రత్యేక అధికారములు మొదలగు నూచలన్ని ముగూడ దిల్లీ తీర్మానముల యంగీకరింపజలేదు. నైహూన నివేదిక నూచల చాల అభివృద్ధికరమును మాటలకు నివేదిక గాని వివిధ సాంఘిక సంబంధముల నూచల భాషాప్రయోగ రాష్ట్ర విభజన అందరకల ఓట్ల అధికారము మొదలగు నూచల చాల అభివృద్ధికరమని యంగీకరింపబడినట్లు మాత్రమే వర్తించుచున్నది. ఆ అర్థమును గ్రహించియే నే నీ తీర్మానము నునకువారింపుచున్నాను. ఆంధ్రరాష్ట్రము, మొట్ట మొదటనుంచి 1922 వ సంవత్సరము, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాద ము పలుకుచున్నది. అట్టి రాష్ట్రము దిల్లీ తీర్మానము కామిండింగ్ గా యని యొక మిశ్రము నన్ను ప్రకృతించెను. నేను మనచేసిన అర్థమే దిల్లీ తీర్మానమునకు సరియగు వ్యాఖ్యాన మను విశ్వాసముతో మనమీ తీర్మానము నంగీకరింపదగినది. అట్టి అర్థముతోనే తామెల్ల తీర్మానము నామిండింగ్ గా కలంచుచున్నాను.

శ్రీ గద్దె రంగయ్యగారు తీర్మానమును బుర్రచెడిరి.

శ్రీ వి. రామదాసు పంతులుగారు తీర్మానోపపాద ముల గావించిన యర్థముతో తా మేకీర్తింపబడు లేదుగాని, తీర్మానమును మాత్రము బుర్రచెడుచున్నామని పలికిరి.

తీర్మానమునకు ప్రతికూలుర లేకయే ఆమోదింపబ డెను.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము

శ్రీ ఆత్మకూరి శివరామయ్యగారి క్రింది తీర్మానము నునకువారింపింది.

కాంగ్రెసు ప్రధాన మాత్రమందలి స్వరాజ్య శబ్దమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముగ మార్చునలెనని యీ సభవారు, అఖిలభారత దేశీయ మహాసభ వారికి నూచించుచున్నాడు.

ఉపపాదన పై చర్చ జరుగకముందే కాలాతీత మగుట చే రాత్రికి సభను ముగించిరి. తిరిగి లేపురాత్రి సమావేశ మగుట

విశాఖపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

200 ఇండ్లు తగులబడెను

నవంబరు 17 :—నిన్న సాయంత్రము ప్రమాదశక్తున నెలమంటలలో అగ్ని విజృంభించి నువూరు రెండునందల గృహ ములు తగులరామప్రీతి యొ:వి.14, 15 లే దీలందుకూడ ఆయా ప్రాంతముల కొన్ని ఇండ్లు తగులబడియుండెను. నిన్నటిదిన మున తుపాను రానున్నదనియు, కాగ్ర ప్రపదలయినదనియు చాటింపబడి యుండెను. వర్షములేకున్నను గాలి విజృంభించి యుండుటచేత తగులబడుచున్న యిండ్ల వారుట క్వెరికిని క్వెయి కాకపోయినది. వేయిపంజీ ప్రజలు నిరాధార లై పోయిరి. నగరములోని ప్రముఖులు, వర్తకులు, వైద్యులందరికీనై రాత్రి అన్నదానము గావించిరి.

ఆంధ్ర మహాసభ-సంద్యాల

17-11-1928 తేదిన జరిగినది

ప్రాధాన సభ్యుల రాధాకృష్ణగారు రాసగిన అధ్యక్షకోపన్యాసము

ఆంధ్ర మహాసభలారా!

దేశభక్తుల ఆంధ్ర నాయకుల లనేకు లభిష్టించిన సాసము నకు నన్ను నియమించినందులకు నేనెంతయు కృతజ్ఞుడను. ప్రత్యేకముగ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభను జనన మొనరించినదిగా, రాజకీయతర విషయముల వాంఛనీయ వివాదము నకు తోడ్పడినవారిని ఆంధ్ర మహాసభకు అధ్యక్షులుగా ఎన్ను కొనుట ఆచారమైయున్నది. ఇంతకుమున్ను ప్రజాసంస్థలలో నియమించియు పాల్గొనని సన్న అధ్యక్షునిగా నావ్యవహించిన పురుషాడు విస్మయము కలిగినది. నేను రాజకీయతే త్రవ కాన; సారస్వతమును పెంపొందించిన భాషాసేవకుడను కాను. ప్రజల నుద్బోధింపనేర్చినవక్త కాను. అట్లయ్యును నాకు మిగిలిన గౌరవము నాయెడల మితగల ప్రేమను నూచించుటయేకాక నావంటివారు ఆంధ్రోద్యమమునకు తోడ్పడవలయునను మెచ్చుకొనడ నైయున్నది. గాతీయొక్క పరిపూర్ణ వికాసము అనేక విషయములమీదకు ఆశీకుల సహకారముమీదకు ఆధారపడి యున్నది. అందుచే తోడ్పడిన వని చేపూరదు. అత్యంతవరము లయ్యును రాజకీయమార్గముల వలననే మనదేశము సంపూర్ణాభివృద్ధియందు కలుగదు.

శ్రీ శే. దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య

నా చిరకాలమిత్రుడగు గోపాలకృష్ణయ్య యశశాలమరణమునకు నతీవిశ్రాంతి లగు నాబోటివారలకు కలిగిన నష్టమును గూర్చి నేనెప్పుడు పలుక సాహసించను. అతని శేషజీవితాంధ్రోద్యమభావికరితామమునకు తీరనివికారత కలిగినదని చెప్పుట అతిశయోక్తి కాదు. అతని మనోవైపున, లలితకళాప్రేమము మున్నగువి శుభగుణ మరలనుకు రావు. హాస్యముగ మాటలాడునట్లుగాని దీర్ఘాలోచనగ మాట్లాడునట్లుగాని అతని ఉపబ్ధి (Vision) నాకు మిగుల నచ్చెపును కలిగించెడిది. సంఘము భాగవదీనగాని దేశము భాగవదీనని యతని దృఢమృత్యుము. అందువలననే సంఘసమర్థులగునెవరియొక్క నతకు కృషి పల్కెను. తన సర్వశక్తిని చిట్టచివర కాపాడవ యుండు ధారపోసెను. గత సంవత్సరమున నేను గుంటూరుకి వెళ్ళి యుండినపుడు దేశము దుర్బలమై కల్మషయొన్నను తన ఆశీర్వాదములతో అతనికి ఉత్సాహ వణుమాత్రము కుప్పిరించి నటుల నాకు తోచలేదు. ఇయ్యది స్మృతిపముయ మనియు ప్రస్తుతపరిస్థితులనుబట్టి మన సంఘాచారముల మారవలయు ననియు నతని ముఖ్యాభిప్రాయములు. అట్టిమాత్రమయినను ప్రచారము పలుకుట కతనికంటె అర్హులగువారేకలు నాకు కనపించెను. అతనికి కాస్త్రాభానముతో పాలు భాషకీర్తి యుండెడిది. మిక్కిలి గుఱుగు విషయములకు ప్రజలకు నుబోధకములగు శిష్యులైన తెలివి యతనికి మెండు. సాంఘికపున ర్విర్యాగకార్యముల వారంభింపవలసిన యెట్టి తరగతున నతని మరణమునకు ఆంధ్రలోకమునకు కల్గిననష్టము చలించును.

రాజకీయవిద్య

ఆంధ్రులు భాషాభివృద్ధినియు త్యాగశీలరనియు చెప్పెడి స్త్రోత్ర వచనము మనము తలుచుకొని నియున్నాము. ఆత్మస్తుతి ఆపమంజన మగుటచే నే నావిషయముల వాంఛనీయ సభావేదికపైనుండి విస్తరింప ప్రయత్నింపను. కాని మన లోకములను నిరూపించుకొని కానిని మనమును దిడుకొనుట అసంపరము. పురోభివృద్ధి ప్రధాన సాహసము సామాన్యులకు ఆంధ్రులకు ఉత్సాహమునకు తగినంత కార్యదీక్ష లేదనిననిన అబద్ధము కాదు. శిక్షణతో సమన్వయము కాని ఉత్సాహము నిష్క్రయజనము. ఆశీర్వాదములనుకూతమున కోరిక లేదేకపు. ఆవర్ణ్యులను సభావీర్యములకు జేయజాలిన తెలివియు, పట్టుదయు ముఖ్యావసరములు. మానవునికి జ్ఞానము, కార్యదీక్ష, శిక్షణ మొదలగునవి సన్న గిలినపుడు అతని ఆత్మలబడుకూడ షీలించినదని మనము గ్రహింపవలెను. ఆత్మలబడు లేనిది ఏ గొప్పకార్యము నెరవేరదు.

ఈ లోకము ముఖ్యముగ మన రాజకీయమోక్షమునందు కనపించుచున్నది. రాజకీయ రంగమున జయప్రదముగ కృషి పలుకుటకు దేశభక్తి, త్యాగబుద్ధి ఎంతయువలెముల; జ్ఞాన సంపత్తియు, లోకానుభవముగూడ సంపూర్ణవలెము. ప్రపంచమున ప్రతి కార్యమునకును కొంత కృషి యవసరము. సాధన లేనిది సంతోషములేదు; శక్తిగలది వైద్యమురాదు. అట్టిశిక్షణ రాజకీయవిషయముల కేల యవసరము లని తోచదో నన్నుం పుకొన్నది. స్వాతంత్ర్యము నుభవింపెడి జాతులనుగాని మనము యుద్విభులగుట సహజమే; వారికి భిన్న భాగ్యము మనకునే చేపూరవలయునని కొంతయు న్యాయమే. కాని వారిదీక్ష మన కలవడవలయును. మనకర్తవ్యము రాజకీయస్వాతంత్ర్యార్జన

ముతో సమావేశమందదు. అట్టి స్యాకం త్యమును ప్రజాసేవకుగ కాపాడుకొనవలసిన శక్తినిగూడ మనా దింపవలయును. ఇంగ్లాండు, ఫ్రాంసు, అమెరికా మున్నగు దేశములు ప్రజాపరిపాలనము నుభవింపెడి స్వతంత్ర్య రాజ్యములగు విషయ తెలియును. ఇప్పటికిని ఆ దేశములలో రాజకీయ చలనలో పాల్గొన నెంచినవారు, తమ దేశముయొక్క చరిత్రను అర్థిక సాంఘిక సమస్యలను సమగ్రముగ పరిపరిచయు పక్షపాతియు నగు లోబడి నడచు శక్తి యలవడనికయు రాజకీయములలో పాల్గొనరను జనము మిక్కిలి గమనార్హము. ఆ దేశములలోనే యంతకృషి యవసరమునో మన దేశ రాజకీయములందు జ్ఞాన బలము మెండుగ నుండవలయునని చేపగ జెప్పవక్కరలేదు.

ప్రస్తుత కాలము మన దేశచరిత్రయందు మిక్కిలి కీర్తిమైనది. మన రాజకీయవిధాన ముతకమాట్లు జెందవచ్చుది. మనసాంఘిక జీవనము యొక్క భావికరితామమును రూపొందించుట లేకున్నది. మన అర్థిక వ్యాపారముగూడ పరివర్తనము నొందుచున్నది. ఇట్టితరీ యనేక సమస్యలు మనల నెదుర్కొనుచున్నది. వానిని జయప్రదముగ పరివర్తించుటకు మనకు ఉత్సాహము తోడ జ్ఞానమును నియమములకు లోబడుకీర్తియు అవసరములు. ఈగుణములను పెంపొందింపగల విద్యావీర్యములను నెలకొల్పి యందు కాస్త్రీయముగ రాజనీతి, అర్థశాస్త్రము, చరిత్రము మున్నగునవి శీర్షనలుల జేసిన మనము మన దేశమునకు మిక్కిలి యుపయోగమును నేనజేసిన వారమునకుమేకాక. ఆంధ్రదేశ, ములలో, రాజకీయములలో, పాల్గొన వాంఛించు యువకుల యెడల మన కర్తవ్యమును కొంతవరకైనను నెరవేర్చిన వారముగు రును.

సంఘసంస్కరణము

రాజకీయ సంస్కరణములకు మనమునూపెడి క్రమ యెంతమెండో, సంఘసంస్కరణములకు మనమునూపెడి యెంతమేక్ష యంత విచారకరము. ఇట్టివల సంఘసంస్కరణ విషయమై మనదేశములచేయుచున్న క్రమత్వము మనకు తెలియును. ప్రత్యేకముగ జరుపబడిన సంఘసంస్కరణ సభలలో యీ ప్రయత్నములగుర్చి సమగ్రముగ చర్చ జరుగును గాన నేనెప్పుడు బానిసి గూర్చి విస్తరించి ప్రవచించింప వలెను. కాని ఉద్యమముపై నూలముగ రెండుమాటలు చెప్పసాహించెదను. రాజకీయములందు నేర్పవచ్చు సర్వస్వమును సమర్పించి నిర్దుత్ర యొన్న వాడుగూడ సాంఘికవిషయమున సంస్కరణముల నెదుర్కొనుట కోసినీయును. సంఘ సంస్కరణము, శ్రీ పుర్యోవామముతోడ, అతిబాల్యవివాహ నిరసనముతోడను ముగియగల. సంస్కరింపవలసినది మన వదతులను మాత్రమే కాదు. కొంతవరకు మన మనముల మారవలయును. దేశకాల పరిస్థితులనుబట్టి మన సంఘాచారములను మార్చుకొనవలసిన సమస్యయొద్ద మన కలవడవలయును. పెద్దలనాటి వదతులను మార్చుట శుభముకాదు. కాని మన దేశమున మహనీయులందరు జాతీయ నూతన నిర్మాణమునందు భవిష్యత్తు నాలోచించిరేగాని, పూర్వాచారముగూడయులై కాలము గడపలేదు. బుర్రచేపును, శీతదహు, వైశిష్ట్యము మున్నగువాలు మాత్రమే మార్గరహితము. దేశభివృద్ధియందు మేల పొందించు విధమున సంఘమును సంస్కరించిన మహానిర్మాతలు. దేశకాలపరిస్థితులనుబట్టి సంఘాచారములను మార్చుట మన దేశమునకు క్రొత్తవిషయముకాదు. భారతదేశము మిక్కిలి శోభనవర్ధినించుకాలమున, ఖండారతరముల నలసరాజ్యముల నిర్మించుకాలమున, సారస్వత, సాహిత్యములయందు అసామాన్య ప్రాధిగిలిన కాలమున, మనసంఘమునకు చమన్వయశక్తి యపారముగ నుండెను. దేశములో వివిధభాషలవారికి, హిందూ శివసమున, కలతయు కొంతయు కడచింపెడి కాలజ్ఞానతరములచే మనసంఘము ఆపమన్వయశక్తిని కోల్పోయినది. బలము తగ్గుకొలది భయముపొచ్చుట లోకవ్యాధియే. అందుచేత వైశిష్ట్యముగోల్పోయిన మనసంఘము మిక్కిలి కఠినములగు నిరంధన శీర్షి మన సాంఘిక జీవన ముతకములగు కలతల కావ్యదమిచ్చినది. ఆపమన్వయబుద్ధి పునరుద్ధరింపవలయును. ఏదీ యెటులున్నచు, ప్రస్తుతము ప్రపంచమున ప్రజలుచున్న అర్థిక సాంఘిక సంస్థలను మనము మనకు నీల లేదు. 18 వ శతాబ్దియన ప్రెంచిదేశమున జరిగిన విప్లవములను పరిమూలనసమత్వార్థకము ప్రపంచము నలగడలను వ్యాపించినది. మనదేశమున గూడ నాయాదర్శనము క్రమేపి వ్యాపించుచున్నది. ఆధునిక సంఘనిర్మాత లీవిషయమును మరచిగూడదు. మన మతముగాని జేదాంతిబోధనముగాని యెట్టి అవిద్యునును నెడమాయవని తలచుట పొపబాటు. మనమిగిలినవలెములకు లోబడుకలగజేయు బోధనలను మన కాస్త్రముల కాలోపించుట సరికాదు.

ఆంధ్రులు-సారస్వతము

చిరకాలము జేదాంతికాస్త్రమును సభ్యులించుచుండుచే నాకు జేదాంతులయెడ నొక్కంత భక్తి వాలెను. ఆంధ్రసారస్వతమును పెంపొందించిన మహనీయులలో నేను ముందుగా జేదాంతులనే పేర్కొనదను. సాయనాచార్యులవాడ, విద్యాకమ్యలవాడ, ఓకలేనా లేక యరపురాయను వివాదమును పండితు లింకను మూలలేదు. వారెవరైనను వారిప్రతిభ యనన్వసాధారణము. శీతరరామానుజులలె నూతన సిద్ధాంతమును నెల

కొత్తకట్టయినను సామంతాధికారులవారి ఋణగృహభావము ఇప్పటికిని గ్రంథరాజమై యున్నది. నటి భావగాంభీర్యమునందు, తర్కలాఘవమునందు, రసశాస్త్రపుటియందు విద్యా రణ్యులవారి వంశదళి విందిన గ్రంథము అద్వైతసిద్ధాంతమున మరియొకటి కానరాదు. కవితాసౌఖ్యమున విక్రీ గంభీరము లగు వేదాంతసూత్రములను వ్యక్తపర్చిన లోకోత్తరపురుషుడు శేషము గూర్చి యిచ్చుట విశేషించినప్పటినుండే. మఱియు అనేక ఆంధ్రమహనీయులు శ్రీశంకరపీఠమున శృంగేరిమఠము లకు వస్త్రైచ్చియున్న విషయము మన కందరకు తెలిసినదే.

ఇక కవులగుర్చి విశేషించి ప్రసంగించుటకు నేను అర్హుడను కాను. కాని నెల్లూరప్రాంతమున రెడ్డిరాజుల ప్రాచుర్యము, గోదావరీతీరమున చాళుక్యరాజుల సాహాయ్యమునను, విద్యానగరమున రాయలయజమాన్యమునను, ఆంధ్రసా రస్వతము అనుభవించిన శోభను వర్ణించుకొని గర్వపడని యాంధ్రుడు డుండడని చెప్పుట అతిశయోక్తికాదు.

ప్రస్తుతము సారస్వతమున మనస్థితి తలపోసిన పంథోమ ము కలుగుటకు వీలులేదు. ప్రబంధకాండ కాలమునను లేజము నశించినది.

ఉదాహరణకు పాడిన పాటలనే పొందుచున్నాము. రమారమి 53 సంవత్సరముల నుండియు మనసారస్వతము కూడ నవలలు, నాటకములు, కథలు మున్నగు నవీకాంగము లేర్పడినవి. లేకకుండుకొంగ నాటకములు, నవలలు వ్రాయబడుచున్నవని నిజమును ఉజ్జ్వలముగా విశేషించి కనుకొందులేదు. మన నవలలు రెంకాలి నవలల అనువాదములు. మననాటకములు తుర్రాగాడలు. మనపాట పాండుస్తానిముట్లు.

ఇటు కలుగుటచే నీటివల ఆంధ్రసాహిత్యలోకమున వ్యక్తమున సంపదనమును కొద్దిపరచవలయునని నాయభిప్రాయముగాదు. ఏకేళింగం వంతులవారి కృషివలన ఆంధ్రవాఙ్మయములకు నూతనశక్తి కలిగినవిషయము మనకెల్లరకు తెలిసినదే. రాజమహేంద్రవరమున కీ॥ శే॥ రామైర్ల రామారావు చిత్రకళయందు ఆంధ్రులచేరు మందునకుతెచ్చిన విషయము మనము మరచగూడదు. ఇటీవల వ్రాయబడు కొన్ని గీతములలోను చిన్ని కథలలోగూడ ప్రశంసార్థమును చైతన్యము కాను విందుచున్నది. ఇదంతయు కుభూజకము. ఆంధ్రసాహిత్యమును పెంపొందించుటకు నిరంతరము కృషిపర్చెడి మన ఆంధ్రదేశియు లెల్లరు మనకృతజ్ఞులమున, అభివందనములకు పాత్రులు.

విశ్వకళాపరిషత్ ఇటీవలసరస్వత కళాసంస్థలకు చేయూత యొసగవలయును. కాని మన విశ్వవిద్యాలయముయొక్క స్థితి నితత్సారమున కలిగించుచున్నది. ఇందుకు గారాములు దురూహ్యములు కావు. ధనము విశేషించి తేదికారణముచే అధికముగ అధ్యాపకుల నియమించుటకుగాని, పరిశోధనావయముల నెలకొల్పుటకుగాని వీలులేకపోయినది. మీదమిక్కిలి కళాభరితముయొక్క కార్యాలయస్థాపనముగూర్చి యంతములేక పరిగెడి వివాదములచే విలువగలపనియేదియు జరుగుటలేదు. స్వరలో ఈ వివాదము నుపసంహరించి విశ్వవిద్యాలయమును పృథ్వి పరచినగాని ఆంధ్రసాహిత్యము తన కర్తవ్యమును నెరవేర్చిన వారుగాదు. 12 సంవత్సరములుగా కళాపరిషత్తుకై దీర్ఘాదోశనము పర్చితిమి. భరితమునంస్థాపన యెంతవచాత వివాదములనుండి విశ్వవిద్యాలయముపట్ల ఉపేక్షచేయుట మిక్కిలి సంతాపకరము.

ఇందులకు కారణము ముఖ్యము విషయములను వనలి చిల్లరవిషయములపై దృష్టిపెంపుటయే. ఇట్టితత్వము విశ్వవిద్యాలయ విషయముననేగాక తదితరములకు జాతీయ జీవితాంశములలోగూడ వ్యక్తమగుచున్నది. మనయెడల మనకే నన్నుక ముపోయినది. ధైర్యము పన్నగిరినది. నూతనమార్గములను వెనకలేక పూర్వప్రతిభను పునరుద్ధరించు కాలము వెళ్ళిపోయియున్నాము. పెద్దలగొప్ప మన తెలివితేలికి జవాబుగానేరదు. పరమావకాలమున బాధ్యతనుండి ఏతన్నర్యసాధనమునందు జయోత్సవములు మనవి; కీర్తియవకీర్తలు మనవి.

మనజాతికి వలయు చైతన్యముబుట్ట ఎటులకేరగొన్న సంఘమునకు మూడుఅంగములుగలవు. (1) ఋణము, (2) క్రొత్త మార్గముల నుపసంహరించుట (3) నిర్మాతలు, అనగా ఆయాదర్శముల సఫలీకృతముజేయుటకై విధానమునుకల్పించువారు (4) అనుచరులు, ప్రజాసామాన్యము, మనసంఘ మిప్పుడు మొదటిరెండు తరగతులవారిని గోల్పోయినది. మన సంఘమునకు చైతన్యముగూడ అంతరించినది. మనజీవితమున పక్షిములుగ చేయజాలి ఉదాహరణ కావలయును.

అట్టి ఉదాహరణ పూర్వార్థపు నాధరణమునను చేకూరకు. గలిగించిన భూతికాలమును మరల పుష్టిచుట యసాధ్యము. 18వర్షము పుష్టిధర్మము. సజీవమును సంఘములకు ముఖ్యవిగ్నిము. అందుచే పూర్వచక్రిత్రపై గౌరవముకల్గిన మనము ప్రాతర్ధములను పునరుద్ధరించుటకుమారు ఏ జీవచ్ఛక్తి అప్పుడు జాయ జీవనమున నంతిర్వాహినియైయుండి, మహాత్మరకావనమును పంపించినచో యట్టి జీవచ్ఛక్తిని మనము పునరుద్ధరింపవలయును. అట్టి మహాదీక్షకు నలము అక్కగౌరవమును, ఉత్సాహమును భుజక నిదింపుగాక.

మదరాసువార్త

బస్సు వాలన్ గారిగృహములో దొంగతనము
16 వ తేది రాత్రి నుంగంజాకంజో బస్సు వాలన్ గారి బంగరాలో దొంగలు కన్నమువేసి లోనప్రవేశించి రెండుపెట్టెలలో గల నునూరు 1200 రూపాయలవిలువగల యాభరణములను దొంగిలించుకొని బోయిరి. (అ. (పె.)

చిత్తూరుజిల్లా స్కూలు కౌన్సిలు
ఈ నెల 24 వ తేది శనివారమున తిరుపతి శ్రీమహాంతు పాతశాల ఆలయమున వర్ష సమావేశముగను. స్కూలులకును స్కూల్ట్రస్టులకు భోజనపక్షపాతముకాబడుచున్నది అని చిత్తూరుజిల్లాస్కూలు కౌన్సిలుకార్యదర్శిగారు ప్రకటించుచున్నారు.

తపాలా నోటీసు:—పోర్టుబ్లెయిర్ తు బోవు తపాలా రిజిస్ట్రీ కాబడినది 19-11-28 తేదీ సోమవారం సాయం కాలం 4.30 గంటలకును, రిజిస్ట్రీ కాబడినది 20-11-28 తేదీ మంగళవారం ఉదయం 8 గంటలకును జనరలు పోస్టాఫీసునందు మూలబడును.

బంగారువెండివగైరా ఏలం నోటీసు

తిరుమల తిరుపతి వగయిరా దేవస్థానములలో 1928వ సం॥ సెప్టెంబరునెల మొదలు 1928వ సం॥ అక్టోబరునెల వరకు వచ్చిన బంగారు వగైరా వస్తువులు యిదిగవ కనుపరచినవాటిని 1928 వ సం॥ నవంబరునెల 29 వ తేది గురువారం పగలు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం వేయబడును. యేలంలో సవాలుచేయగోరువారు దేవస్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా రూ. 100-0-0 యలు ధరావత్తు కట్టి యేలంలో సవాలు చేయవలసినది, యేలములో సవాలు ఖాయపరచబడిన విషయమునుగురించి శ్రీవిచారణకర్తలువారి మంజూరు పుత్రరపు సాదరైన తేది లగాయతు 30 దినము లలోపల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తీసుకొనినియెడల వాయిదా మీరినతేది లగాయతు 30 దినములవరకు న॥ లాట్లను, అమానత్తులో వుంచడమగును. అట్టి రోజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రూ 2 యలు రెండురూపాయలు జరిమానా చెల్లించి లాట్లు పుచ్చుకోవలయును అందుకు తప్పినయెడల న॥ లాట్లను మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగేనష్టమును క్రమప్రకారం అనల్ సవాలుదారు వద్దనుంచి వసూలు చేయబడును.

- (1) బంగారు ధపా 1 కి 30 తు॥వంతున 1185
- (2) బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు 8
- (3) వెండి ధపాకు 1000 తులములు వంతున 6084
- (4) వెండినాణ్యములు లాటుగా రకములు 1
- (5) హాల్మీరూపాయలు రు॥ 25119
- (6) తేగడరూపాయలు ధపాకు 1000వం॥ రూ 3198
- (7) తేగడపైసాలు ఒకలాటుగా రూ 340
- (8) తాంబ్రము ఒకలాటుగా శేర్లు 1208
- (9) రాగివగైరా పాత్రలు వకలాటుగా శేర్లు 282

శ్రీమహాంతు ప్రయాగదాసుజీ, 4973
విచారణకర్తలవారు.
దేవస్థానం ఆఫీసు, తిరుపతి.
1-9-28

రాకపోకలు:—డా॥ అస్సాగారు బొంబాయి మొయిలుద్వారా నిన్నటి యుదయమున మద్రాసున కేలేందిరి. నగర కాంగ్రెసు ప్రతినిధులందరను అస్సాగారిని రైలు స్టేషనునందు గలిసికొనిరి. మాలానా అబ్దుల్ కలాం అజద్ గారు డా॥ హుస్సేన్ గారితోగూడి కలకత్తా మొయిలుద్వారా నేడుదయము మద్రాసున కేలేంచిరి.

డా॥ అనిబిసెంటు, బి. శివరావుగార్లు సంద్యాల నుండి నేడుదయం మద్రాసు వచ్చిరి. గా. వి. రామదాసు. వంతులు గారుగూడ నేడుదయమున మద్రాసున కేలేంచిరి.

రూ.రెడ్డు (తూర్పు) జనరలు మేనేజరు లిల్వం శె. మాలినీగారు కలకత్తానుండి నేడుదయం మద్రాసు వచ్చిరి. రాబోవు బుధవారం రాత్రి మద్రాసు విడిచి కొలంబో శేగడరు. డిశంబరు 4వ తేదీన కొలంబో విడిచి యూరొపునకు పయనమయ్యెదరు. 1929 ఫిబ్రవరిలో తిరిగి భారత దేశమున కేలేంచెదరు.

ఆర్. కె. మణ్సుగంకెట్టిగారు కోయంబటూరునుండి నిన్నటి దినమున వచ్చిరి.

సర్ జేమ్సు సిమ్మన్ దంపతులు డా॥ నైటుమోర్సు దంపతులను, బొంబాయినుండి వచ్చిరి.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు నిన్నటిదినము మద్రాసుదిడిచి నెల్లూరుకు బోయిరి.

వెస్టింగ్ హౌస్ మేజరునపుడు క్రమశిక్షణము చాల తక్కువగ గన్పించెనని సాక్షులు చెబుతున్నారని,

నాతావరణస్థితి

1928 సం॥ నవంబరునెల 19 తేది సోమవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	నీటి స్థాయి అంతస్తులలో	నీటి స్థాయి అంతస్తులలో	వర్షపు నీరు	నీటి స్థాయి 1.5 నుండి 2.5	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు వరియును రేపిడు
గోపాల్ పూర్	81	69	...	14.8	+ 87
విశాఖపట్టణం	87	76	...	25.0	+ 151
కాకినాడ	90	77	...	18.9	+ 15
గుంటుపట్టణము	69	75	...	14.0	+ 1.3
కర్నూలు	90	70	...	8.0	+ 1.4
బళ్లారి	88	70	...	4.6	+ 15
అనంతపురం	...	...	...	8.4	+ 1.6
కడప	...	...	...	...	0
నెల్లూరు	88	77	...	15.2	+ 0.7
మద్రాసు	88	76	...	27.4	+ 6.2
కడపూరు	85	77	...	31.7	+ 10.4
నీలమ	89	78	...	8.1	+ 1.4
కోయంబటూరు	89	78	...	6.4	+ 2.8
తిరుచనాపల్లి	87	75	...	18.9	+ 8.5
నాగపట్టణము	84	77	...	24.9	+ 18.0
మధుర	90	71	...	8.8	+ 8.0
హంబన్	85	76	...	19.1	+ 2.1
పాళంకోట	...	...	...	10.5	+ 1.4
తిరువేండ్రము	82	76	...	20.6	+ 4.9
కొచ్చిక్	87	76	0.1	20.1	+ 1.5
కాలికట్టు	90	77	...	14.4	0
మంగళూరు	88	76	...	14.3	+ 4.1
రెంగుళూరు	88	68	0.2	17.1	+ 8.7
మైసూరు	78	65	...	7.9	+ 8.5
కొడైకనాల్	64	52	0.2	21.8	+ 7.0
హైదరాబాద్	69	58	1.7	29.8	...

సకాటలు:—గుంటుపట్టణములో వచ్చు విస్తారముగ నున్నది కాకినాడలో వగడికేడిమి 7 డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి 6 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్కు:—కడప కలుకు తెలియలేదు.

కర్నూరు:—మబ్బు విస్తారముగ నున్నది రాత్రి వేడిమి 4 పగటివేడిమి 5 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

ఏ. ఏ. నారాయణలయ్యరు, సహాయ నాతావరణావ్రాజులు.

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు (ఉపాధ్యక్షులు) గోపనుప్రభువు గవర్నరుగారు (అధ్యక్షులు) జయపురం మహారాజుగారు, ప్రోఫెసరులు, ప్రొఫెసరు రాధాకృష్ణనుగారు ఉచితరుస్తుతో వరుసగ నున్నారు. (ప్రె. ఫో. బి.)

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్యూరెన్యూకంపెనీ మేనేజరు జోన్సుగారు బెజ వాడ వచ్చినప్పుడు వారి కంపెనీ తాలూకు ఉద్యోగులతోకూడ తీయించబడిన ఫోటో గ్రాఫు. మధ్యను కండ్లజోడు పెట్టుకొన్న వారు జోన్సుగారు

గౌరవపట్టముల బొందిన గవర్నరుగారు, ప్రొఫెసరు రాధాకృష్ణనుగారు. (ప్రె. ఫో. బి.)

ప్రార్థనా మందిరము

ఒక విన్నపము

కృష్ణాపురము (కోడంబాకము) లోను, "అయ్యల" కాకటికి యెదురుగా ఒక ప్రార్థనా మందిరమును నిర్మింపవలసినట్టియున్నాడు. ప్రార్థనార్థము అన్ని తెగలవారు నిరాంకరముగ యీ మందిరములోనికి రావలయు అనియును మొదలగా ముగించు ఒక పెంటకాల, దానికి బాపున యొక విశ్రాంతి మందిరమును నిర్మింప నెందునన్నాడు. అచ్చటనే యొక గ్రంథాలయముగూడ యేర్పరచబడును గృహ నిర్మాణమునకు, గ్రంథాలయమునకు రూ 5000 ఖర్చు అగును. పరియర సలము సంపాదించబడినందునను పశ్చిమకారవారియైన ఈ గృహ నిర్మాణమునకు దయతో సహాయమును చేసి, ఈ కార్యమును జయప్రదముగ జేయుటలో మాకు సహాయము జేయ గోరుచున్నాము. చందాలన, ఉదారవ్యభిచారము, యాక్రిం దించువామలకు పంపవలయును.

వి. జానకిరామయ్యగారు C/o మెసర్స్ జాడవ్ ఆంధ్రకో, నెం 21 మంతురామచెట్టిబీధి, బాన్సువాడ, మద్రాసు. లేక, జి. సూర్యనారాయణశాస్త్రి నెం, 7 రు తింబుచెట్టిబీధి, బాన్సువాడ, మద్రాసు.

వి. జానకిరామయ్యగారు,
జి. సూర్యనారాయణశాస్త్రి,
నిర్మాణకర్తలు.

పిషావరునందు బహిష్కారము

పైమనుగారికి అటకుపారుల విన్నపము

పిషావరు, నవం 17-పిషావరునకు బోవు మార్గమున కాంబెలుపురులో పైమనుగారి సరి వారిని కలుసుకొనెను.

అటకుపురజనుల ప్రతినిధులు కొందరు పైమనుకమిషనువారికి పశ్చాత్తాప మొనంగుచు ఆ జిల్లాలో ప్రజలందరు సౌఖ్యముగ నువ్వారని విన్నవించిరి.

బహిష్కారివారులు స్వబంధాంతో పిషావరు ప్రేమను వర్ణనాజరయి ఈ స్వేచ్ఛలురైలు రాగానే పైమను నెడలి పొమ్మని కేకలుచేసిరి. (ఆంధ్ర)

మద్రాసు పిల్లల సహాయ సంఘము

యొక్క కార్యనిర్వాహక సంఘ సెలవరిపథి యీ నెల 14 వ తేదీ బుధవారమున పురకునాకం హైశాద్దు రీక్రీటువద్ద గా. ఎం. కృష్ణమాయనగారి యధ్యక్షతన సమావేశమయ్యెను. 7 గురు ఎథ్యులు హాజరయిరి. సంఘముయొక్క ఆర్థికస్థితి చర్చింపబడెను. మద్రాసు పిల్లలచట్టము సరిగా పనిచేయుటకు గాను సంఘమున కివ్వవలసిన ద్రవ్యసహాయ మొనగవలసి ప్రభుత్వమువారిని గోరుటకు తీర్మానింపబడెను. గౌరవ కార్యదర్శియగు ఎం. హెచ్. స్వామిశర్మగారు యీ క్రిందితీర్మానము ప్రభుత్వమువారి కంపబడినదని రిపోర్టుగావించిరి.

"మద్రాసు పిల్లల చట్టమును సరిగా పనిచేయుటకుగాను పిల్లలకోర్టు వెంటనే నాపింపబడవలెననియు, పిల్లల మేజిస్ట్రేటు ప్రత్యేకముగా నియమింపబడవలెననియు ప్రభుత్వమువారు గోరవలయున్నాడు."

ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తు

స్నాతకసభ

స్నాతకసభయందు బి. ఎ. పట్టముల ప్రథమ స్త్రీలు:—కాకర్ల రుక్మిణమ్మగారు పార్వతీ బాయిగారు, నాన్సీ శిఖాజి. దేవానందంగారు, రా. వెం. సుబ్బయ్య (ప్రె. ఫో. బి.)

ప్రొఫెసరు శంకరరావుగారి

కార్లకొర్సు గ్రాండు సర్టిఫికేట్

విశాఖపట్నములో 19-11-2

నుండి 25-11-28 తే

వరకు ప్రదర్శింతు

సింహములు, పెద్దపులులు,
ఎలుగుబంటులు, వశువులు ము
వాటి ఆద్యుతపనులు చూడ
బి. వి. వేణుగోపాల్ నాయుడు, జనరల్

ఆంధ్రమహాసభ

—శాశ్వత—

సంఘము చైతన్య రహితమై యొప్పు చున్నది. మరల సమన్వయశక్తిని పునరుద్ధరింపవలయు నని రాధాకృష్ణుని తలంపు.

హిందూదేశమున గూడ మానవసమత్వాద ర్శము వ్యాపించుచున్నది. దీనిని గుర్తించి, గౌరవింపట శ్రేయస్కరము. ఆంధ్రులు సారస్వతాభివృద్ధికై జేసిన మహత్తరమగు నేవను రాధాకృష్ణుడు పేర్కొనెను. విద్యారణ్యులవారి ఋగ్వేదభాష్యము, పంచదశి నిరుపమానములై యొప్పు చున్నవి. వేమన తేటతెలుగుమాటలతో దెలిపిన వేదాంత వాక్యములు, అద్భుతసత్యములను తేటపరచుచున్నవి. ఆంధ్రులు శృంగేరి మఠమునకు వన్నె దెచ్చియుండిరి. ఆంధ్రకవుల ప్రతిభావిశేషమును విరివిప నవనరము లేదు. నేడు మరల ఆంధ్రులలో సృష్టిశక్తి జనింపవలెను. ప్రాచీనగ్రంథములగాంచి అచ్చెరువొందుటతో కాలము గడపుట ప్రయోజకరము గాదు. నేడు రచింపబడు నవలలు, నాటకములు, పాటలు, కేవలనుకరణములే గాని, ప్రత్యేకప్రతిభను జూపుటలేదు. ఆంధ్ర నిపుణులు కొందరు నలిపిన నేవను రాధాకృష్ణుడు గుర్తింపకపోలేదు. కాని, అభివృద్ధి చాలఅవసరము. ఆంధ్ర విశ్వకళా పరిషత్తు, సారస్వత కళాసంస్థలకు తోడ్పడు స్థితిలో లేదని, రాధాకృష్ణునితలంపు. ఆంధ్రులకు ఆత్మవిశ్వాస మంతరించిన దనియు, నూతనమార్గాన్నేపణశక్తి నన్నగిల్లినదనియు, వీరు భావించుచున్నారు. ఋషులు, నిర్మాతలు లేనందుకు వీరెంతయు పగచుచున్నారు. జీవితశక్తిని పునరుద్ధరింపవలయునని, వీరు గోరుచున్నారు. ఆంధ్రమహాసభ యిక్కార్యమును చేపట్టవలయును. ఆంధ్రుల సర్వోముఖాభివృద్ధికి తోడ్పడవలయును. ఆంధ్రమహాసభ గావించిన తీర్మానములు ఇట్టి యవసరమును గుర్తించక బోయినను, స్థాయిసంఘమువారు ఫలప్రదమగు కార్యము నేర్పరచి దానిని సాగించుట ముఖ్యము. రాధాకృష్ణుడేల యిట్టికార్యక్రమమును సూచింపలేదని యడుగవచ్చును. తత్త్వవేత్తయగు రాధాకృష్ణుడు ప్రధానసూత్రములను వివరింపగలడు గాని కార్యక్రమమును సూచింపబోడు. వారు బోధించిన సూత్రముల ననుసరించి కార్యక్రమము నేర్పరచుట ఆంధ్రుల ధర్మము. రాధాకృష్ణుని శౌరవిచి ఆంధ్ర మహాసభ తనను దా శౌరవింపకొనినది. చిలుకూరు వీరభద్రరావు తాడిపత్రి రాఘవాచార్యులు దుగ్గిరాల బలరామకృష్ణ చౌదరిగార్లకు బిరుదముల నొనగి ఆంధ్రమహాసభ సుప్రసిద్ధాంధ్రులను శౌరవింపినది. ఇటులనే ప్రతిసంవత్సరమునను ఆంధ్ర ప్రముఖులను సన్మానించుచో, ఈసభ ఆంధ్రప్రతిభ సతిశయింపజేయగలదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానమును అనంతపురమునం దుంచవలయునని శాసనసభయొక్క సెలెక్టుకమిటీవారు గావించినసలహాను ఆంధ్రసభవారి రామోదించిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రతీర్మానము నామోదించిరి. ఆంధ్ర స్థాయిసంఘమునకు ద్రవ్యసహాయము కోరబడెను. రాష్ట్రేత రాంధ్రసంఘములకు స్థాయి సంఘమువారు ధనసహాయము చేసెదరు. ఆంధ్రసభా స్థాయిసంఘము తగినధనమును ప్రోగుచేసి సంవత్సర మంతయు దీక్షతో కృషి నలిపినగాని, ఆంధ్రమహాసభలను జరిపి ప్రయోజన

ములడదు. సంవత్సరమునకొకమారు నామకార్థముగ సభ జరిపిన నేమిలాభము? ఈమారు సత్వరాభివృద్ధి గలుగు ననియు, సాద్యాల ఆంధ్రమహాసభ ఆంధ్రులలో కార్యదీక్షను బురికొల్పుననియు నమ్మెదము.

అస్తమయము

లాభాజీహను ఉస్తమించుటచే, హిందూదేశమంతయు అంధకారబంధురమయ్యెను. దేశమందంతటను క్రజలును నాయకులును హాహాకారముల నలుపుచున్నారు. సైమను కమిషనుకొరకు లజపతిరాయిగారు ప్రాణము నర్పించిరని భావించుచున్నారు. లజపతిరాయిగారు వీరోచితమరణము గాంచిరి. మంచమున బడక మరణకాలమువరకు దేశసేవజేయుచు ప్రాణములను విడువవలయునని, లజపతిరాయిగా రెల్లపుడును కోరుచుండిరి. వారి కోర్కె ఫలించెను. దెబ్బలుతగిలినను లక్ష్యపెట్టక, వీరు డిల్లీలో జరిగిన అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభకు వెడలి కార్యక్రమమునందు పాల్గొనిరి. జీవితమంతయు త్యాగమునందే గడపిన వీరునకు, మరియొకరీతి మరణ మెటుల గలుగును? ఆంధ్రరాష్ట్రీయమహాసభవారు, లజపతిరాయిగారి మరణవార్త విని, విభ్రాంత చేత స్కూలయిరి. సంతాప తీర్మానమును వెంటనే గావించిరి. దేశమందంతటను సభలు జరిగి సంతాపతీర్మానములు గావింపబడుచున్నవి. చెన్నపురి తనధర్మమునుజ్ఞనెరవేర్చినది. లజపతిరాయిగారి మరణము, ప్రజలదృష్టిలో అధికారప్రతిష్ఠను మరింత క్షీణింపజేసినది. హిందూదేశనాయకులే గాక, బ్రిటీషు నాయకులు గూడ తమ దుఃఖమును వెల్లబెచ్చిరి. బ్రిటీషు పత్రికలు సంతాపమును దెలిపినవి. రామ్మోమాక్షన్సాట్లు, కలనల్ వెడ్జివుడ్డుగార్లు తమకు గలిగిన అత్యంత విచారమును వెల్లబెచ్చిరి. లేబరుపక్షనాయకులకు పరమమిత్రులుగ నుండిన లజపతిరాయిగారి హితవును వారు అనుసరించియున్నచో, వారు హిందూదేశమునకు మేలొనర్చెడివారు. లజపతిరాయిగారి హితవునుగూడ వీరు నిరాకరించిరి. లజపతిరాయిగారి మరణముగూర్చి అధికారులుగూడ సంతాపము దెలుపుచున్నారు. రాజప్రతినిధిగారును, క్రేరారుగారును, సానుభూతివార్తల నంపిరి. వీరేగాక సైమనుగారు తమకమిషను తరపున లజపతిరాయిగారి మరణముగూర్చి విచారము దెలిపిరి. ఇది సమంజసముగ నున్నను, లజపతిరాయిగారికి దెబ్బలు తగిలినపని తెలిసినపుడు, సైమను ప్రభృతులుగాని, అధికారవర్గమువారుగాని ఇసుమంతయియినను విచారము దెలుపకుండుట, ఎంతలోపమోయాహింపవచ్చును. సైమను కమిషను మూలమున అసువులకోల్పోయిన లజపతిరాయిగారి కొరకయినను, భారతీయు లీకమిషనును బహిష్కరించుట యవసరము. ఇంకను దానితో సంబంధము పెట్టుకొనుట కన్నను అవివేకము చేరుండదు. సాంఘిక వైషమ్యములు, పంజాబులో పెచ్చుపెరిగి, హిందువులు నయితము వైషమ్యములలో జిక్కుకొని నెహ్రూరిపోర్టును తిరస్కరింప సంసిద్ధులుగ నున్నసమయమున, లజపతిరాయిగారు అడ్డుపడి హిందువులు నెహ్రూ

రిపోర్టు నామోదించునటుల ప్రేరేపించి, దేశమునకు మహావకారమొనర్చెను. ఇంతి నెహ్రూగారిందు కై లజపతిరాయిగారి కెంతయు కృతజ్ఞత జూపుచు ఇట్టి సందిగ్ధసమయమున వారు చనిపోయినందు వలన గలిగిన నష్టమును వెల్లడిజేసిరి. రాజకీయ, సాంఘికాదినీధోద్యమములకును లజపతిరాయిగారి మరణము తీరనినష్టము గలుగజేయుటచే, దుఃఖం పని భారతీయుడు కనుపించడు. సర్వపక్షసమావేశ విజయమునకు, లజపతిరాయిగారి తోడ్పాటు మూలకారణమయ్యెనని, నెహ్రూగారు నమ్ముచున్నారు. ఇంకను ఎన్నియో గండములను దాట వలసిన సమయమున, లజపతిరాయిగారి తోడ్పాటు లేకుండబోవుట, ఎంతనష్టదాయకమో తెలుప నక్కరలేదు. అయినను, గాంధీమహాత్ముని తో బాటు పలువురు లజపతిరాయిగారు చనిపోయినటుల భావింపజాలకున్నారు. లజపతిరాయిగారి ఆత్మ సర్వత్ర పరివేష్టించుచునేయున్నది. లజపతిరాయిగారు పెక్కుమార్లు నిర్బంధింపబడినను, ప్రవాస మంపబడినను, కఠ్ఠదెబ్బలచే బాధనొందినను, తనదేశభక్తి నినుమంతయు కోల్పోవలేదు. అయ్యది మరింత తేజోవంతము గాజొచ్చెను. ధీరుడనిన, లజపతిరాయియే గద. కష్టములకు చలించక ఎట్టిత్యాగముల కయినను వెనుదీయక స్వార్థచింతయనునది లేక తనజీవితము సంతను దేశసేవకై అర్పించిన మహానభావుని ఋణమును భారతీయు లెటుల దీర్చికొనగలరు? లజపతిరాయిగారు స్వరాజ్యమునకై తమ జీవితమును భారబోసిరి. అట్టి స్వరాజ్యమును త్వరలో సంపాదించుటకై భారతీయులు దీక్షతో కృషిసలిపి దానిని బడయుటయే ప్రధానకర్తవ్యమని గాంధీ మహాత్ముడు ఎచ్చరించుచున్నాడు. లాలాజీవంటి వీరుని కనిన జన్మస్థాన మగు భారతభూమికి అఖండగౌరవము కలిగెనని మహాత్ముడు భావించుచున్నాడు. లోకమాన్యతలకు చనిపోయినపిమ్మట దేశబంధుదాను చనిపోవుటయు ఆ పిమ్మట లజపతిరాయిగారు చనిపోవుటయు, దేశమున కెట్టి దురదృష్టమును ప్రాప్తింపజేసినో చెలుప నక్కరలేదు. హిందువులు, మహమ్మదీయులు, సిక్కులు మున్నగు వారందరూను లజపతిరాయిగారి శవపు టూరేగింపును వెంబడించిరి. ఇంత గొప్ప యూరేగింపును తామెన్నడును చూచియుండలేదని డాక్టరు ఆలంగారు చెప్పిరి. సర్వపక్షములవారిచేతను వివిధ సంఘములవారిచేతను లాలాజీ పూజింపబడుచున్నాడు. లాలాజీ త్యాగమే ఎల్లరహృదయమును ఆకర్షించినది. ఇట్టి మహామహునకు, స్మారకచిహ్నములను నెలకొల్పుట సహజమే యయినను సత్వర స్వరాజ్య సిద్ధికై ద్విగుణీకృతమగు శక్తితో పాటుబడుటయే తగినస్మారకచిహ్నమని, గాంధీమహాత్ముడు గావించిన ఎచ్చరిక, అమూల్యమయినది. లజపతిరాయిబోలు పావనమూర్తియొక్క త్యాగములు నిష్ఫలమగునా? ఎన్నటికి గానేరవు. స్వరాజ్యమున కివి నిజమగు పునాదుల నిదివరకే వైచినవి. వానిపై స్వరాజ్య సాధమును నిర్మించుట యవసరము. లజపతిరాయిగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన కాంగ్రెసు సమావేశమే, అనహయోద్యమము సంచరింపజేసెను. సైమను కమిషను బహిష్కార తీర్మానమును వీరే భారత శాసనసభలో ప్రతిపాదించి, తీర్మానము సంగీకరింపజేసిరి. అది యిప్పటికిని నిలచియున్నది. తుదకు, అట్టి తీర్మానమును సఫలపరచుటకై వీరు ప్రాణముల సర్పింపవలసివచ్చెను. హిందూ మహామదీయ సఖ్యమును కాపాడుటకై వీరు నెహ్రూ రిపోర్టును బలపరచి, పాంచాళమునకును హిందూ దేశమునకు సహాయగుమేలొనర్చిరి. వీరిస్థానము నాక్రమించుటకు పలువురకు శక్తిచాలకున్నను, వారియడుగుజాడల నడచి, దేశమాతకు సేవనొనర్చుటకు వీలుగలదు. లాలాజీ ఆత్మ ఎల్లరహృదయములను ప్రవేశించి, సేవాదీక్షను పురికొల్పుచున్నది. మాళవ్యాగాను కలకత్తాలో నుడివి నటుల, లజపతిరాయిగారివంటి నాయకునకు దెబ్బలు తగులుటకును, గాంధీ, దాసు, నెహ్రూ, మున్నగు నాయక శ్రేష్ఠులను కారాగృహమున నుంచుటకును తోడ్పడు రాజ్యాంగ విధానపు స్థానమును స్వరాజ్య మాక్రమించుట యవసరము. అట్టికోర్కె సఫలమగుటకై, భారతీయు లీ సమయమున పాటుబడుచో, లజపతిరాయిగారి కాత్మసంతృప్తి కలుగును. దేశమాత ధన్యురాలగును.

ఆంధ్ర సర్వపక్షసమావేశ సంద్యాలలో జరిగిన ఆంధ్ర సర్వపక్ష మహాసభ, అనుకూలతీర్మానము గావించెను. కాంగ్రెసు ప్రముఖులును, తదితరులును దీనియందు పాల్గొనిరి. డాక్టరు బి.సెంటుగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము గూర్చి యీమె చెలిపిన యభిప్రాయములతో గాని, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు లగు లక్ష్మణస్వామి రావుగారు చెలిపిన యభిప్రాయములతో గాని, కాంగ్రెసుపక్షమువా రేకేభవింపజాలరు. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సమావేశమువారు అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ తీర్మానము నామోదించిరి. ఈ తీర్మానము నెహ్రూ రిపోర్టు సూత్రముల నామోదించుచు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాదర్శమును బలపరచెను. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య సిద్ధికై సలుపుకృషికి భంగము లేకుండ, లక్ష్మీ సమావేశ తీర్మానమును ఎల్లరును కలసి అంగీకరింపదగిన కనీస విధానముగ నామోదించుచు, ప్రకాశం పంతులుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును ఆంధ్రసర్వపక్ష సభవారామోదించిరి. ఆంధ్రు లైకమత్యప్రియులను ట కిది తార్కాణము. ఈ సమయముననే మహారాష్ట్రపు సర్వపక్ష సమావేశము పూనాలోగూడి లక్ష్మీ సమావేశ తీర్మానముల నామోదించెను. లక్ష్మీలో గుదిరిన ఐకమత్యమును చెడకుండ కాపాడుట ముఖ్యవిధియగుచున్నది. సైమనుకమిషను పట్టుదలతో బహిష్కరింపవలెనని డాక్టరు బి.సెంటుగారు సర్వపక్ష సమావేశమున జేసిన ఎచ్చరిక సఫలమగునని నమ్మెదము.

దక్షిణకండా సమావేశము : నారీమెనుగారి ప్రసంగము మంగుళూరులో జరిగిన దక్షిణ కండా సమావేశమున కధ్యక్షత వహించి, కే. నారీమెనుగారు బ్రిటీషు పరిపాలనా చారిత్రమును పూర్వకాలము నుండియు వివరించిరి. బ్రిటీషుద్వారానిర్యకతను చక్కగ వెల్లడిజేసిరి. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే వాంఛనీయమని వీరు స్పష్టపరచిరి. స్వాతంత్ర్య

సిద్ధికి ప్రజాసామాన్యపు తోడ్పాటు ముఖ్యవసరమనియు, ఈ సత్యమును గాంధీమహాత్ముడు ప్రతిపాదించెననియు వీరు సూచించిరి. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యాశయము నభిలషించుచున్నను వీరు నెహ్రూ రిపోర్టునందలి ముఖ్యాంశముల నామోదించుచున్నారు. డిల్లీలో జరిగిన అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘపు తీర్మానము సంతృప్తికరముగ నున్నదని వీరి తలంపు. ఆదర్శము, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య నయినను అధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్య మయినను, ఆకసమునుండి ఊడిపడదనియు, దీనికొరకై విశేషకృషి నలువవలయుననియు, అనుకూలసాధనములను నిరూపింపవలయుననియు, నారీమెనుగారు కోరుచున్నారు. ఇట్టి సందిగ్ధ సమయమున, ఏసంఘ మయినను ఉపేక్షనీకొండియుండ వీలులేదని వీరు ఎచ్చరించిరి. నారీమెనుగారి ప్రసంగము, సమయమునకు దగిన ఎచ్చరిక గావించినది.

రాజకీయవిషయములు

పాట్నా విశ్వవిద్యాలయపు కాన్వేషణ సభలో ముచ్చటించుచు, స్థాయిపకులు రాజకీయవిషయములలో నేల శ్రద్ధ వహింపవలయుననియు, ఇతరవ్యవహారములలో నేల శ్రద్ధవహించియు, సర్ సుత్తాను అహమ్మదుగావించిరి. ఇతరవిషయములలో శ్రద్ధవహించుట తగినది. రాజకీయస్వేచ్ఛ లభించిన గాని ప్రయోజనలేదను సమ్మతము సర్వత్ర వ్యాపించియున్నది. రాజకీయస్వాతంత్ర్యము లేనిది, ఏశాఖయివృద్ధిజెందజాలదు. ఇతరశాఖలలో బలించేట నాయకోత్తములు, దేశపరాధీనత ముందు తగినగాని, ప్రయోజనము లేదని గమనింపబడినవి, కీయవ్యవహారములలో యావచ్చుకైన వినియోచుట తలపించుచున్నది.

కీ|| శే|| లాలా లజపతిరాయిగారు

మద్రాసు జిల్లాకాంగ్రెసుకమిటీ తీర్మానవ ఈ క్రిందితీర్మానము ప్రకాశం ప్రవేశపెట్టినది.

“భారతజాతిని నిర్మించిన మహాపురుషుల లజపతిరాయిగారు మరణించినందుకు మద్రాసుజిల్లా కమిటీవారు విగులదూఢించుచు లజపతిరాయిగారి నకు తమ విచారమును దెలుపుచున్నారు.”

రెనెడి గ్రంథాలయము

ప్రారంభోత్సవము

గత శనివారమునాడు మైలాపూరు వలసజిల్లా స్థావరకారముగ వారి శాసనమున నొక గ్రంథాలయ భారత సంఘమువారి యాజమన్యమున తెరువబడినది. కుమారస్వామి కాశ్రిగారు అధ్యక్షతవహించిరి.

టి. ఆర్. శంకరాచారి కాశ్రిగారు ప్రత్యేకముగా తెరువబడినది అధ్యక్షుని గోరిరి.

షర్. సి. వి. కుమారస్వామి గారు ప్రత్యేకముగా యీగ్రంథాలయభివృద్ధికి గతమున కమిషన్యను విధులమైనను నిరాశకు జెనుట దనియు ప్రతి యుక్తిస్థైర్యకార్యమునకును విందు చుండుననియు రెనెడిగారు ఆశీర్వాదించిరి.

గొప్పవారనియును వారు దేశోద్ధాకులలో నొకరి అట్టివారి శాసనమున నీగ్రంథాలయము తెరువబడుననియు చెప్పిరి.

వి. బి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు అధ్యక్షుని లభించిరి. పిమ్మట పథ ముగిసెను.

విదేశవార్తలు

బూతు నేనాని స్థానే ఎవరు?

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలతి)

జగ్జీ, నవం 16:—రత్నక సైనిక హైకవులవారు బూతు నేనాని స్థానే నాయకుని నియమించుచున్నట్లు నివేదికలలో ఆలోచించుచున్నారు.

ఇంగ్లండు బ్యాంకు గవర్నరు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలతి)

జగ్జీ, నవం 16:—ఇంగ్లండు బ్యాంకు డైరెక్టరులు మాంసు బ్యాంకుగారిని నియమించుటలను నిషేధిస్తేయుట కంగీకరించిరి. ఇతరు ఈ బ్యాంకుగవర్నరుగా నుండుట కిది పదియవ పర్యాయము.

బ్రిటిషు దీవులు

తుపాను వీచుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలతి)

జగ్జీ, నవం 16:—నేడు తుపాను బ్రిటిషు దీవులను వీచెను. గాలి వేటునకు మనుష్యులు ఎగిరిపోరి. అంత హావభయములలో నడిగా వీచెను. ఇంగ్లీషు చానలు టిక్మంట్ ఆల్బర్ట్ లుడుగ నుండెను. బ్రిష్టులు సముద్రమున నౌకలు ద్వారకీర్షణలో తల దాచుకొనెను. క్యాన్సీనుం నౌకలు ఏవియు బయటైకలేదు. బంగాళను గాని వడమటి క్యాన్సీనుల గాని దింపుటకు వీలులేదు.

చాంబర్లెనుగారు

నతీసుత సమేతుడై

గృహానుష్ఠానమున

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలతి)

జగ్జీ, నవంబరు 16:—పర్ ఆస్టిక్ చాంబర్లెను పతీ సమేతుడై కనడానండి ఇంగ్లాండుకు బయలుదేరెను. ఆమెవారు వివాహము, ఆరోగ్యము పూర్తిగ కాంచెను. ఇతివృత్తముల పట్ల కేకగడరట.

వైస్రాయ నౌకనష్టము

విచారణనల్పుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలతి)

జగ్జీ, నవంబరు 16:—అమెరికా తీరమున 114 గురి గిపోయిన వైస్రాయ నౌకనగూర్చి పూర్తిగ విచారణ నడుచున్నది. విచారణ ఎటులందునో తెలియదు. మున్నెటెన్ ట్రేబుల్సు వారు మాడు విచారణలను పల్కుచు. విచారణ ఏరూపము దాల్చునో, ఎవరు జరుగునో యర్హులు గానెను.

టిప్పు దీవులలో తుపాను

లిఫోనులు కూలుట కట్టబడుచున్న
50 ఇండ్లు కూలుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలతి)

జగ్జీ, నవంబరు 16—బ్రిటిషు దీవులలో ఇంత హావముగ ఎన్నడును వీచలేదు. 250 టెలిఫోనులు ట్రేబుల్సు 50 ఇండ్లు కూలిపోయినవి. చాల ఇండ్లు కరిపోయెను. నౌకలు కదల వీలులేకండెను.

జర్నలు క్రాయిజరు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలతి)

లండన్, నవంబరు 16—10 వేల టన్నుల క్రాయిజరు నిర్మాణమును మానవలెనని జర్నలు సోవలిట్టులు తెచ్చిన తీర్మానమును రిచిస్ట్రారు వధివారు నిరాకరించిరి.

ఆంగ్లో-నార్వేసంబంధములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలతి)

జగ్జీ, నవంబరు 16:—బ్రిటిషువారు బోల్టుదీవిని నార్వేకు ఇచ్చివేయుటచే నార్వేవారిందరను బ్రిటిషుపట్ల ఆనందమునజూపుచున్నారు. బ్రిటన్ న్యాయముగ ప్రవర్తించెనని కొనియాడుచున్నారు. ఇకముందు వీరిద్దరి సంబంధములు మరింత బలపడు ననుచున్నారు.

ది॥ బి॥ రామచంద్ర రావుగారు

సంస్థానములు

(బీమునర్వసు)

లండన్, నవం 16:—సంస్థానాధీశ్వరులు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వములవారు ఒడంబడికకు భిన్నముగ ప్రవర్తించి తమహక్కులకు భంగము కల్పించుచున్నారని మొలబెట్టుచున్నారు. సంస్థాన ప్రజలు స్వతంత్రపాలనను లేదని గోలబెట్టుచున్నారు. సంస్థానాధీశ్వరులకును ప్రజలకును ప్రస్తుతముందున్న సంబంధములలో మార్పు గలుగవలెను. ఈరెండిటిని మంచిమార్గము సంస్థానవిషయములలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు జ్యోక్యము కలుగజేసి కొనరాదనియో, ప్రజలు సంస్థానాధీశ్వరులు సరిగా పాలించు నటులేనని దివ్యులపాలనను నొప్పుజేయుటకు వరిపాలనములో పాల్గొను సభికారులను గల్గియుండవలెననియు, మాంచెట్టక నార్వేయువత్రికలో వ్రాయుచున్నారు. బ్రిటిషు ఇండియాలో రాజ్యాంగసంస్కరణములు తమసంస్థానములకు సంబంధించు ను గలుగజేయరాదనట తప్పనిది.

ఇండియా ప్రభుత్వ విధానము

పార్లమెంటు మోస్తరుండవలెనా?

(బీమునర్వసు)

లండన్, నవంబరు 16:—1907-08 మార్చి ప్రభుత్వ ఇండియాకు పార్లమెంటు ప్రభుత్వము కూడదనిరి. కాని 1918 లో ఆయత్తి ప్రాతిపదికను మార్చుకొని మాంచెను విధానమునే ఆమోదించిరి. అందలి విధానమును పూర్తిగ అంగీకరించిరిని యూపభూగారు టైమ్స్ పత్రికలో వ్రాయుచున్నారు. (తికరణకుది లేనివారిని పర్ రిచర్డు బునగా రనుచున్నారు. తనవాదమునకు బలముగ నిదర్శనములను జూపిరి.

రంగయ్యగారి గ్రంథము

లండన్, నవంబరు 15:—భారతదేశము కష్టపరిస్థితులు అనగ్రంభమును రంగయ్యగారు వ్రాసిరి. ఆది లండనులో ప్రకటించబడెను. అందు రంగయ్యగారు తక్షణము ఇండియాకు దొమియను ప్రతిపత్తి నీయవలెననుచున్నారు. భారత సైనిక నౌకాదళములను ఇండియా పార్లమెంటు పరిశీలన క్రింద యభివృద్ధిజేయవలెననిరి. ప్రాచ్యదేశమున సామ్రాజ్య విషయములను గాపాడుటకు స్వచ్ఛ ఈదళములను వినియోగించు కొను పద్ధతిని ద తరిఫీదు జేయవలెననిరి. ఏవో, కొన్ని సంస్థానములతోపై తక్కినచోట్ల ఏలికలు ధనమును దుబారాచేయుచున్నారనియు న్యాయశాఖయంతయు లంపములను దిగ మింగుచున్నారనియు పీఠికలో వ్రాసిరి.

పవిత్రక్షేత్రము

అవతరము చేసిన ఫలితము

హ్యూస్, నవంబరు 16:—ఫ్రెంచి అధికారి కప్రక్ గెటార్డు అనవాడు మరాఠీ ప్రజలకు పవిత్రమగు భవనమున బస జేసెను. ఆ గదిలో కొన్ని చోటులందుగూడను ఆచారము ప్రకారము అందున్న వారు ముద్దు బెట్టుకొనవలెననియు చుట్టలను త్రాగరాదనియు ఆతని బంట్లోతుచ్చెప్పెను. కాని ఆ యధికారి నిరాకరించినందున నిశ్చించుచుండ ఆ బంట్లోతుచ్చు అతనిని గాలించెను.

నెహ్రూ నివేదికము

అమెరికాలో లిబరలు వత్తుము కొనియాడుట

నర్ బాక్ సైమనుగారు దీనిని ఆలోచించవలెననుట

బీమునర్వసు

లండన్, నవంబరు 16:—అమెరికాలో నెహ్రూ నివేదికముగూర్చి లిబరలు వత్తుచువారి యభిప్రాయమును బోర్ట్ క్రీచ్చియను సైన్సుమానిటరుపత్రిక టెల్లు డెలుపుచున్నది.

భారతీయులు, భీముతులు అందరను తమంతటామూ రాజ్యాంగవిధానమును తయారుచేయుట కుత్సాహమును జూపుచు ప్రయత్నించుచున్నారు. నెహ్రూసంఘమువారి నివేదికను సైమనుగారు ఆతని పూచరులును అనకాశముగ గైకొనవలెను. కాని బ్రాహ్మణేతరతన, నిమ్నజాతులను, మావల్సానులను మాత్రము నెహ్రూసంఘమువారు తపతో గొంపోజాలరైరి. ఆనకాశిలో పూర్వార్చార వరాయణులగువారిని తృప్తిపరచలేక పోయిరి. అయినను భారత నాయకులు ముఖ్యమగువారి యభిప్రాయములను ఆనివేదికను డెలుపుచున్నది. వారి మాచనను జాగ్రత్త ఆలోచించవలెను.

ఫ్రెంచి మంత్రివర్గము

పోయింకేరుగారు

నవంబరు 15:—దేశము ఆర్థికపరిస్థితులను ముందు జక్కబెట్టుటకు పూనుకొనెదమనియు నన్వపరివార విషయములను గూర్చి నిపుణులను నియమించుటకు కష్టము లేదని పోయింకేరుగారు డెలిపిరి. ఫ్రెంచి మంత్రివర్గమునందు నమ్మకము గల దికు తీర్మానమును ఆమోదించునపుడు ర్యాడికలు సోవలిట్టులు ఓటు చేయలేదు.

రైసు ప్రదేశమును ఖాళీజేయుట

బ్రిటిషు సైన్యము మరలుట

సిన్స్ డెన్, నవంబరు 15:—500 బ్రిటిషు సైనికులు రైసు ప్రదేశమునండి వెడలిపోయిరి. ఇదియే ఆ ప్రదేశమును ఖాళీజేయుటకు ప్రారంభ మనుకొనుచున్నారు.

హ్యూస్ సభ

గోమ, నవంబరు 16:—గ్యాండ్ హ్యూస్ సభిగూడ ఇటలీ రాజ్యాంగవిధానములో నొకదానినిగ ఎంచుటకే తీర్మానించిరి

యద విరామతము వాడు ప్రారవశు రమ్మంబిం జి. కి. మగారిట్లు డెలిపి:—ఇందుకు తత్పారైపముగాని అనతాపముగాని డెలిపి ఎరుగదు. రైసును బ్రిటిషు సైనిక నాయకుడని కొంచెమైనను కేంకవరా? మీదువిక్కిలి సిగ్గులేక గెంవంతుని కటాక్షమునకు మనము పాత్రుల మనుకొనట కడు సాహసము. మీరందరను దేవతావశబోయి మీరు గావించిన నాశనమును వాత్సలను తలచుకొనుచు దేవుని హస్తంబింబి అభివేదించునపుడు మీపాతకములకు మీపై పడుగుపడు గాక !

పదమృతుడగు ఇంద్రామహా రాజు అమెరికా భార్య యగు కేర్మిషాదేవి కేడో కేహ ప్రసనించుననకొనుచున్నారు.

ఆదాయపుపన్ను నిమిత్తము గ్రేటుబ్రిటనుకు దొమినియనులను జూడవచ్చిన విదేశీయులపై పన్నును విధించుటకు చర్చిలుగారు ఆలోచించుచున్నారు.

అమెరికా రాయలిస్టు వత్తుచువారు జార్జి బర్నార్డుసా గారిని రాజుగ నియమించవలె ననిరి.

చీమలు పీణవాయిచి సంగీతము పాడుచున్నవని పకడే క్రానికలుపత్రికా విలేఖరి బెర్రినునుండి డెలుపుచున్నారు. డాక్టరు రాబర్టునేగరుగారు తమపరిశోధనలో కనిబెట్టెనట.

ఆంగ్లో భారత సంబంధములను పెంపొందిజేయుటకు ఆంధ్రాధ్యక్షాధికారి ఆలగూండరులు గార్లుపన్యసింతులచే ఒక సంఘ మేర్పడినది. వీరు లండనులో నుపన్యసింతుచుందురు.

బెర్రినులో ఉక్కు ఇనుము యజమానలు పనివాండ్రకు రాయభారములు చెడుటచే 40,000 పనివాండ్రు తనిలోకి రానియలేదు.

ఆంధ్ర సర్వపక్ష సమావేశము

స్వతంత్రవాదులతరపున డా॥ పట్టాభిగారిజవాబు

ఆంధ్రులకు డా॥ బిసెంటుగారి హెచ్చరిక

(ప్రత్యేక విశేషం)

నంద్యాల, నవంబరు 19:—ఆంధ్ర సర్వ పక్ష సమావేశమునందు నిన్న డా॥ అనిబిసెంటుగారి అధ్యక్షతన ఈ కింది తీర్మానము అంగీకరించబడినది.

“సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము ఆదర్శముగల కాంక్షనూ, దులభతరమైన అభ్యంతరము గలగతుండ ఈ సభ వారు సామాన్యజాతికి యులగొన్న సర్వపక్షసభా నిర్ణయములను సర్వ జనాదరణీయమగు గరిష్ట పద్ధతి మార్గాన ముగియించుకొని యుండునట్లు.” ఈ తీర్మానమును శ్రీ టం. ప్రకాశంతులగారు ప్రతిపాదించిరి. రామదాసు పంతులుగారు సాగేకర్ రావుగారు రంగనాథ మూడల్యూరుగారు హరిసర్వోత్తమరావుగారు తదితరులు బలపరచిరి.

డా॥ పట్టాభిగారి సారామయ్యగారు తీర్మానమునకు అనుకూలముగని ప్రతికూలముగని తాను మాట్లాడ దలచుకొన లేదనియు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య పక్షమువారి అభిప్రాయమును స్పష్టికరింప దలచితి ననియు చెప్పిరి. కాంగ్రెసు యొక్క ఆదర్శము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమని స్పష్టముగ వ్యక్తీకరించినచో దానికి ప్రజలనుండి తగిన స్పృహను తప్పక రాగలదనిరి. అధినేత సర్వోత్తమన కనుకూలముగను, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకు వ్యతిరేకముగను డా॥ బిసెంటుగారు దిద్దివీరి కొన్ని విషయములకు జవాబుచెప్పిరి. అధినేత సర్వోత్తమగారు విశేషత్యాగము చేయనిది చేయక తగిన గాన ఎక్కువదానికై ప్రాణములు త్యజించుటయే ఉత్తమమార్గ మనిరి.

లజపతిరాయుగారికిరకు సంతాపము

డా॥ బిసెంటుగారు తమ ప్రారంభోపన్యాసమునందు లజపతిరాయగారి మరణము గూర్చి మనసు కరననట్లు మాట్లాడిరి. సభవారి విచారము దెబ్బతీర్చుచున్న సభ్యులెల్లరు లేచి నిలచి ఆమోదించిరి.

బిసెంటుగారి అధ్యక్షోపన్యాసమునందు సామాన్యజాతికి దిక్కు ప్రకటించుచు వికమత్యము కొరకై దాని నామోదింప గోరెను. అది యెట్టి లోకములేనిది కాకపోయినను, ముఖ్యులకు రాజకీయనీతియు లన్నియు అంగీకరింపదగ్గ గరిష్ట సామాన్యజాతియనులండున్నవి. భారతదేశము అధినేత సర్వోత్తమనకు తక్కువనితి నంగీకరింప జాలదు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నాకిష్టములేపోలేదు. కాని స్వాతంత్ర్యసంపాదన త్యాగముతో కూడినది. అది లేనిది వట్టి కబుర్లు చెప్పటం బూటకము. భారతీయ సైన్యము, నాకాదళము లేనిది స్వాతంత్ర్యము చేయరాదు” అని బిసెంటుగారు నడిపిరి. ఆంధ్రుల అభిప్రాయమునకు యొక్క సవిజవ గలదు. గాని సామాన్యజాతికి నామోదించి దక్షిణదేశమునకు దారి జూపుచుని హెచ్చరించెను. (రంలి)

సర్ రెడ్డినాయుడుగారి

ఆప్తికా ఉద్యోగము

నిత్యయమేయగును, త్వరలో ప్రకటన వెలువడును
డిల్లీ, నవంబరు 19:—డా॥ వి. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు డిశంబరు ఆఖరున లేదా జనవరి ప్రారంభమున ఇండియాకు రానున్నారు.

జి. కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు వారిస్థానే ఆప్తికాయందు ఇండియా ప్రవేశింపగ నియమింపబడుదునని యివివరము ప్రచురిత పడంతి నిజమని ఎంచుచున్నాడు. ఈవారములో ప్రభుత్వ ప్రకటన వెలువడగలదు. (అ. ప్రె.)

పంచాబ్ పంచాంగం

ప్రథమ, విధవ, శుక్ల, ప్రమాదూత, ప్రత్యోత్పత్తి అను 5 పంచాంగములు ఒకే సంపుటముగా అనేక వరులు తోషకముగా ముద్రించుచున్నాము. వల 8 అణాలు. శ్వేతములో వెలువడును. మొదల సగముద్రవ్యముతో ఆర్డరుపంపుచారికి 25 కి రూ 8 లు, 50 కి 14 రూలు, 100 కి రూ 25 లు.

విధవ, శుక్ల, రెండు పంచాంగములు, ఒక వేరే సంపుటము వైశాఖములో వెలువడును. వల 8 అణాలు. 25 కి రూ 2-8-0 లు, 50 కి రూ 4 లు, 100 కి రూ 6-4-0. శేవలము ఒక్కొక్క పంచాంగము 50 పేజీలు 100 కి రూ 8 లు మాత్రమే.

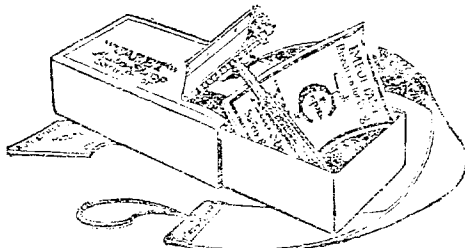
4672 చరకాశ్రమం తిరువూరు (కృష్ణ)

మీరు ఎవరో చెప్పకొనుచుండగ వినియుండవచ్చు

వేంటే జేరులో, నదును వెట్టుకునే వద్దటి, అది ఎంత సులభమో, ఎట్టి పని తనము గలిగినదో, వాడిన బ్లేడ్లు రోజులు వారములే కాకుండా కొన్ని నెలల వరకు మెట్లుపయోగ పడునో తెలుసుకొందురు గాక, మరను వదులు చేయకయే ఒకేమారు స్టాప్ ను రేజరు హేజ్ మీదగా పోనిచ్చిన చాలును. చక్కగా డోరము చేయును.

నెం. 99 వేల్ బొమ్మలో ఆగపరచినది డోరమునకు ముఖ్యోత్కృష్టములగు వేల్ రేజర్ రిబ్బెడు, స్ట్రాప్ తో చక్కని డబ్బీలో అమర్చబడినది. ధర స్వల్పము. వర్తమానందరి వద్ద దొరుకును.

“VALET” Auto Strip Safety Razor

ఆటోస్ట్రీప్ సేఫ్టీ రేజర్ కంపెనీ, లిమిటెడ్., 197-207, సిటీ రోడ్డు, బెంగళూరు.

పునస్సంధాన

వయోనిర్ణయనంపుము

శ్రీ శ్రీ లాలాజీ ప్రశంస

ముగ్గురు సాక్షులు విచారించబడిరి

గతకాలి వాతమువారు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు మద్రాసు శాసనసభా మందిరమున సర్. ఎం. వి. జోషిగారి అధ్యక్షత క్రింద పునస్సంధాన వయోనిర్ణయనంపుము సమావేశమయ్యెను. పండిత, ఆర్. వి. కన్యాలాల్, ఖా॥ బి. మామూల్ మీర్జావ్ ఇమాంజాద్ కాగ్రిసాహెబ్, ఎం. జి. బ్రిజ్ కిశోరి భార్య (బియలాల్ సాహూగారి భార్య, పండిత టామూర్ దాస్ భార్య, మిర్జావ్ మహమ్మద్ మెనవాజ్, ఎ. రామస్వామిమొదలి యార్, ఎస్. సి. మిత్రగార్లు యాసంఘసభ్యులు హాజరైరి.

లాలాజీగారి ప్రశంస

అధ్యక్షులు మొట్టమొదట లాలాజీగారి ఆస్తికమరణమునకై తమవిచారమును దెబ్బపును 1894 సంవత్సరమునండియు సాంఘికవిషయములందు లజపతిరాయగారిలో కలిసి పని చేయుటకు తన కవతాశము గలిగెనని చెలిపిరి. పిమ్మట దక్షిణ నాయకులలో రాజకీయ, సాంఘిక జ్ఞానమునకు లాలాజీవరతి రాయగారి ఆస్తికమరణమునకు యాసంఘమువారు తనవిచారమును దెబ్బపును నొక తీర్మానమును గావించిరి.

అధ్యక్షుని ప్రకటనము

పిమ్మట అధ్యక్షులు కార్యక్రమమును ప్రారంభింపక పూర్వము ఇట్లు చెప్పిరి:—భారత కాషణ్యభోని కారణగాగారి బిల్లు విషయమై అనుకూల సాక్షులమును యాసంఘము వారు నిష్పాక్షికముగ విచారించి కైకొనుచున్నదియు ఏభావంతోనైనను సాక్షులము కైకొనబడుననియు పూర్వచారపరాయణులగు తదితరులను గూడ సాక్షులమునకు పత్రే నని యాసంఘమువారు గోరుచున్నారనియును చెప్పిరి.

సి. బి. విశ్వనాథ శాస్త్రిగారు సాక్షులమునకు బా లికలు 12 మొదలు 14 ఏండ్లలోపున రజస్వల లగుదలని యు రజస్వలాత్మకము వివాహము కిప్పక జరిగవలె నని యేకావ్రతమును చెప్పలేదనియు, బాలికలు 16 ఏండ్లు దాటిన పిమ్మట వివాహములు గావించుట యేకావ్రతమునకు సాంఘిక సంస్కరణము జరుగుటకు కావన మనసరమనియును చెప్పిరి.

సి. వి. అనంతకృష్ణ అచ్యుతగారు సాక్షుల మొదలగు గర్భాధాన వయోనిర్ణయము 14 ఏండ్లకు నిర్ణయింప వలెననియు బాలికలు పాత కాలలందు చేరువపుడు సరియైనవయసును కైకొనుటకు రిజన్టీషన్ బోర్డు అంశవలెననియు చెప్పిరి.

బి. బి. జి. ఆర్. రామచంద్రఅచ్యుతగారు సాక్షులమున గురు ఈ దేశభాగమున నీచినియమై కావన మనసరమనేదనియు, శిశుమరణము అధికముగ నుండుటకు కారణము ప్రజలద్రవ్యమే యనియు, వివాహములవిషయమున సంస్కరణము కావనము అందున గాక విద్యాప్రచారములవలన జరుగవలెననియు, మద్రాసు ప్రామాన్యంపుమును వివాహగర్భాధానవయోనిర్ణయకావనములనుండి విముక్తులుగ జేయవలయుననియు, చెప్పిరి. అతి నడు విచారణ అంతటితో నిలిపివేయబడినది.

శ్రీ ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షు లగు ప్రొఫెసర్ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణ, యం. ఎ. గారికి స్వాగతపద్యములు

కా. గీర్వాణాంధ్ర కళావిభాద! జగదీశ్ యంగ్ల భాషాభాషా దోర్లవీరినిదోపనూహారత! యిమ్మందీతీజస్వదు ర్గర్వాలాప విఖండకాతిచతురా! రాజధ్యశోరాశి! సర్వోత్కర్షి కులాభివృద్ధశి! రాధాకృష్ణవిద్యవృణీ! సి. స్వాగతం బిదే! సర్వ + కాస్తాగ్నిభోధాని కారణ! కారణ + సర్వశక్తి! స్వాగతం బిదే! రాజ + చంద్రాప్రిజయంక లాంఛనలరాశి + లలితమూర్తి! స్వాగతం బిదే! సుధా + సారవగారము నోహా! సుగుణం + దోహదూర్తి! స్వాగతం బిదే! శిశుబహుగ్రంథ: రాగ్నా నకరావిభూషిత సూరివర్ణ!

గీ. స్వాగతంబిదే! భారతి + జనపురాకృత వాలతకంఠంబు! యామరంబు! సర్వకర్మలంభాధి + కార్యశీ! స్వాగతం బిదే! మామకస్వాగతంబు. మ. అగిబాల్యులను శాంగ్లవాగ్రిమణిశాస్త్రంబు; గీర్వాణదా కృతిదాగ్రిహంబుజీ; యిట్లై + సారస్వతయ్యాంధ్రవా కృతులాలాపన గన్నుగీ; సమతాగన్తోయ సత్కీర్తిమ ద్ధిశాస్త్రించెడునీకు స్వాగతము రాధాకృష్ణవిద్యవృణీ! (“శతావధానులు” రామకృష్ణనీతారామ సోదరకపులు)

కలరామాత్రలు

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు. వెల రు. 0-6-0
ఈ కలరామాత్రలు లోపల ఇమిడిన వెంటనే విష పురుగుల బంప ప్రారంభించి వాంతిఫేరుల తగ్గించి మూత్రము వెడలించి నాడికి పుష్టికలుగజేయును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచి త్రాగుట యుక్తము. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

10వ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సమావేశము నంద్యాల

17వ తేది శనివారము

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు లగు
శ్రీయుత గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారి
యువన్యాసము

సభాసభుల సోదకలారా!

ఈ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సమావేశమునకు దయచేసికట్టి తమ తెల్లరతును స్వాగతము సమర్పించు సత్కార్యమునకు తమవత్తుమన నన్ను నియోగించుకొనిన ఆహ్వాన సంఘమువారికి నేను కృతజ్ఞుడను. మా యాచిన్విగగము ఒక కాలమున సంస్థాపము. దీనినేలిన కృష్ణరాజు తిమ్మరాజులు ఇక్కాలమున ఉండియుండిన మీ బోటిమహాశాయకులకు, సుండితులకు, కవులకు, మహాపురుషులకు ఎట్టి సత్కారము పల్పియుండునో నే నెట్లు జర్జింపగలను. ఆవర్తనకు కన్నులగట్టినట్లు తెలికన్నుల నిక్కము తొడిగి అమృతరసప్రవాహమున అప్రతిమానభంగిని మలోకముల జయించు లాలిత్యముతో కళత్యము జెప్పగల పింగళిసూరకడే, యవతరింపవలసినవచ్చును. చుట్టిమట్ల సర్వోత్తమ డి యాహ్వానకు గలితని యగమునకు పనికివచ్చునగాని పింగళిసూరనభారము నీతి జెట్టుమోయగలనునో కావున శాయన్యుస్వాగతము మాపజపు సభకర్త ఆపూర్వపురాయల స్వాగతసభ్యులతో పోల్చికొని యసంతృప్తి జెందుదురుగాత మని ప్రార్థించుచున్నాను. నేటికినీ మహామండలము మనదేశమున తీవ్రమైన మండలములలో నొక్కటియనుట గుర్రవేము. ఆరోగ్యమునకు మేము పేరెన్నిక గనినవారముగాము. స్వనింహానికొంటి లేజోగధు లున్నయపుడు బలకార్యములు ఎట్టివిజృంభకసితి యందుండినవో తెలియదుగాని కలరా, మలేరియాలు నేటికినీ మా ప్రజలను కనవేలుగా పీడించుచున్నవి. ఆరికరాజకీయ పరిస్థితులే మేమెంత వెనుకబడవలసివచ్చునో మా బుద్ధావేగక రెడ్డిబోటివారి నిదర్శనము మాకు గలిగియుండుటచే ఆతిథ్యధర్మమునై మాస్వాగతము అతభినియసంవేదన కొలపడియుండలేదు. ఎన్ని ఆశామహుల్యములున్నను రెమబోటి జెడ్డుల తయచేయుదురా? ఎప్పుడు మేము కబరి రామున కిచ్చిన ఆతిథ్యవాసన కి శాతిధర్మమునిచ్చి ధన్యులగుచున్నాయని యెదురుచూచుచుండి శారము. మాభాగ్యమున నేటికి మీరెల్లరును ఇచ్చుటికి దక్షుచేరితిరి. మాచేయు పృథులపూర్వకమైన స్వల్పసభ్యులను స్వీకరించి మాశాపమలను తుడిచి మమ్ము కృతార్థులను జేయుడుడుగాక యని ప్రార్థన.

దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణుడు

ఆంధ్రదేశము జరించిన సానకెట్టిసరత్వము, సదాదానన్వేషింది. దేశమతగర్భకు క్షేమక్రమము. కార్యక్షేపరా యును. త్యాగము, సేవాధురంధరుడు, శ్రీరామపదవిం తకాలలగుడు, శాయనుండు సోదర, దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణ య్యను స్వనింహానక కార్యమారంభించుట ఆంధ్రమహాసభలకు సాధ్యముకాదు. ఆరియకాలవరము మనకు తీలరానికొలు తన కల్పించినది. కాని చేయునది లేదు. భగవత్సంకల్పము నడు జక తీరు. ఆమహదాత్మ యెల్లపుడు ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమున కై తత్వపడుచు మువలెనీ యున్నదనుటకు సంజయములేదు. జితని దృష్టాంతమును ఊతగగొని ఆంధ్రదేశమునందలి యాహ్వాన లు కార్యమరలై దేశాభిమానలై నెడుట కీర్త్యుడు తోడ్పడి ఆరి ఆరిక కాలెనోసం గాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

నేటిసమస్యలు

నేటి రాజకీయ సమస్యలను గురించి ఈ యాహ్వాన సందర్భమున ఎక్కువగా ముచ్చటించ బడుచున్నది. కాని పండితులకు మన ప్రస్తుతినిగిరి జర్జించి నాకు దొరిచి యభి ప్రాయమును తెలుపవలసింది.

సంపూర్ణస్వరాజ్యము

వరివరక రాజకీయమతములు వెలసిన యాకాలమునందు ఆంధ్రకర్మ సంగీకరించు రాష్ట్రము ప్రపంచమున నెచ్చుటకు గానరాదు. బువరాక్రమములు ధైర్యవై ర్యములు సాధనసం త్తి తక్కువయ్యుటచేత ఆంధ్రకర్మము కొరువారు లేరు. కాబట్టి సంపూర్ణ స్వరాజ్యమును కోరుట గూ విడుదులు యా అను సమస్య నిరర్థకము. సమయముగ నీది ఆతి సాధింప దగినది. మనదేశమున సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము సాధించుటకు గాని అంజెలి ఏకవిధసానములే అనుకరింపదగినవి. వివాదములు స్థైర్యలోపమును దూచించుచుగాని కార్యసాధనకు బురి రావు. ఎంతదనుక ఎల్లరము ఏకమగుటక గర్భమునలాగగలమో అంతరక లాగుపయత్నం బొనర్చుట పరమవిధి. ఆంధ్రరాష్ట్రీయన రెండేడుములు - ప్రజలు, ప్రభుత్వము. వేరువేరు పక్షములకు నింతరసానము లేదు. ప్రజాపక్షోపయోగమునకు

ఎల్లరును వినియోగముచేసికొనదగినవారు. భిన్నాభిప్రాయము లున్నచోట కలిసి చేయుదశయు కలిసిచేసి యతర విషయ ములందు తమతమ మార్గముల ననుసరించి పాటుపడుట శ్రేయస్కరము. ఢిల్లీలో జరిగిన అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమున మోతీలాల్ పల్లెన పల్లె లఖండ స్వాతంత్ర్యపదములు. ఆ యర ఎల్లరతులు యంగీకార మంతకంటె కార్యసాధకము.

నెహ్రూనివేదిక

ఆకారముచేత నీ మనదేశమునుహాసభ సభ్యతత్వమున మా చేతులతో నెహ్రూనికేదిగను నిర్ణయ చేయించినది. సం దీత మోతీలాలు నెహ్రూను, డాక్టరు అస్సానీ, భారతభూమి మునబాలరు. వారివేత్తరు కారణముగా దేశమునందు నై తకాపక్షక బహిష్కరణకార్యము అదిక్షియ్యమై నడుచుచున్నది. ఎవరో బహుస్వల్ప సంఖ్యాములు రెడ్డి తక్కువల వారెల్లరును మైము బహిష్కరణమే ప్రధానముగా సాగించుచున్నారు. దూరదృష్టితో కాంగ్రెసు మహాసభ నెహ్రూనికేది కను నిర్ణయ చేయించినచో నేటి మహాసభిజామును కలిగియుండదని నావిశ్వాసము. కాబట్టి ఈరాష్ట్రీయ సమావేశమునకు నెహ్రూనివేదికయే నైమను బహిష్కరణమున ప్రధమ గణ్యములు.

నెహ్రూ! లజపతి!!

లాలా లజపతి గారు కాంగ్రెసు శాయకులతో అగ్గజులు. 1908 లోనే ప్రవాసమున నుంచబడినవాడు. 1914 సంవత్సరప్రాంతమున ఆమెకాజుండి భారతభూమికి రాకూడదని నిరోధింపబడి మహామరణసలకు పాలైచుబడినవాడు. అట్టిత్యాగి కాంగ్రెసు అభిప్రాయములతో భేదపడినాడు. లాజపతిగారు నైమను కవిమను బహిష్కర ముందున్నాడు. పోలీసు లాఠీచెబ్బులను ఎదుర్కొన్నాడు. భారతనాథ యొక్కపెట్టిన నెహ్రూనివేదిక. కార్యమూడయిన పినుపుతుని కాగలిం చుకొనినది. భారతసోదరుల నీవధుగ నేక మొనర్చిన కాక పరత్యము మోక్షమునకు గర్హమోకేక చిన్న భేదాభిప్రాయములను పెంచి ఒక్కరితో నొక్కరు పోరాడట వాద్యమో సూరాలోచించుకొనవలసి యుండును. శాయము ఢిల్లీలో భేదమున తీర్చికొన్నయలకు శావలనే కడుంగడు సంతరించుచున్నారవలకు సాదియచులేదు.

ఏకలోపము

మన రాజకీయవాతావరణమున శా కొక్క టే గొప్పలోపము గనించుచున్నది. మహామహులెందరో త్యాగము చేసి కడుమనుగట్టి దేశసేవకాచించుచున్నారవల వాస్తవము. ప్రతి వసంవత్సరములు గడచినట్లు ఇట్టిసంఖ్య పెరుగుచుండుటయు వాస్తవమేకాని దేశముకీర్తి ఇశ్యము జరగునట్టి పని మాత్రముతో తృప్తిపడియెడల తృప్తికమునము సమూహము. దేశసేవకై తమవర్తకార్యములను వివర్జించి కాలమునంతయు బరియోగించి పనిచేయందగిన భీకారుడు ఇంకను చాలఎక్కువగా విస్తడమనియున్నాడు. ఈసేవాబృందమును నిర్మించుప్రయత్నము లనేకములు జరిగియున్నవిగాని యొక్కటియైనను ఇదివరకు ఫలవంతములేదు. పనియెట్టిదైనను అవారము కార్య సాధనచేయూట్టి దిక్షాపత్యము స్వరాజ్యసత్కాపనసభ్యులకుం గూడ మాటికి జెబ్బడియెనుగురుకు కలగలేదని నను తుడిచుకుగాక. ఈలోపము వ్యక్తులదిగాదు. పరిస్థితులకాబట్టి వరిలింది. పరిక్షించి ప్రణాళికను నిర్ణయచేసి సత్ప్రతిపదధిని దేశ సేవకాచించు బృందమును నిర్మించు ప్రయత్నము ఫలించువరకును చేయందగినది.

మా కొరతలు

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సమావేశమున జేరచున్నాము కావున మాకష్టములు కొంతచెప్పకొనవలెదు. స్వసాయమునకు నీటి సవతును మాకు లేవు. అనేకప్రాంతములలో త్రాగడనీళ్లకు తల్లెట్లవలసియున్నది. పారెన్నకష్టములు మారెతులను బాధించి విడిగించుచున్న రజు మొందు వైద్యసహాయము నున్న కాబట్టి ఈవిషయములను కొన్నిటినిగూడ తాము దశతో ఆలోచింపవలయునని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఉపసంహరము

నేటి ఆహ్వానకర్త ఆంధ్రదేశము మామకవిరులును, అసెంబ్లీభ్యులును ముప్రసిద్ధవక్తలును మనకు జరపరిచిరులును గుని. దొంస్వామయ్యగారిని నియమించియున్నది. నేనిక కాలకారణము చేయుటచూచి వారు అభ్యుత్తమ స్వీకరించి కార్యక్రమము జరిపి మమ్ములకు కృతార్థులచేయవలయునని మీ యొల్లరితక్షుడను వారిని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఓం కాంతిగొప్పి శాంతిః

దంతచూర్ణము

దస్త్రీ 1-1 0-2-0; 12-1 1-4-0
ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లతోమలుకలన చిగుట్లు జిండు. చిగుట్లనుండి రక్తముకొలుకుండును. శోబదర్శనకరముకాదు. కడల్లు ముమ్ములతో కెత్తగా నుండును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - ముదరా

ప్రకటన

తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో పెద్దాపురం తాలూకా పెద్దనపల్లె గ్రామములో తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములకు సంబంధించిన యీ దిగువ నమూనూవరచబడ్డ నేలలను సాగుచేయగల హక్కును 1339 మొదలు 1841 వరకు మూడు ఫసలీలకు యిజారాకు విడువబడును.

నర్సే సెం	విస్తీర్ణం ఎ. శెం.
59	24-25
6	46- 3
14	21-88
92	4- 7
5	1-92
69	6-10
అంతు	104-25

2. వలయువారు రాగల ఫిబ్రవరి నెల ఆఖరు లోగా యెంతమొత్తమునకు వారు యిజారాకు తీసుకోగలందులకై యిష్టపడెడిన్ని లిఖిత మూలముగా తిరుపతిలో యుండు నదరుదేవస్థానం ఆఫీసుకు తెలుపుకోవలెను.

3. అట్లు తెలుపుకోగలవార్లు విలాసమును స్వప్రముగా వార్ల అర్జీలలో వ్రాసి పంపుకోవలెను.

4. ఇజారా యాలం రోజు ముందుగానే అందరికి తెలుపడమవును. నదరు వాయిదారోజున పెద్దనపల్లె గ్రామంలో యాలమునకు హాజరై వారి యిష్టానుసారము నవాలుచేయవచ్చును.
6344 కె. వెంకోబరావు, హుజూరు శిరస్తాదారు.

కసిపిల్లలు మాత్రమేగాక పెద్దవారుకూడ నిరంతరము భోజనానంతరము లేక నీళ్లను త్రాగినపిమ్మట కఠినమైన నొప్పిచే బాధపడుచున్నారు. చిక్కిలి గుప్రసిద్ధమైనది దీని పైననే, గడచిన అనేకసంవత్సరములనుండి ప్రపంచ మంతటను ప్రజలు ఆధారపడియున్నారు. కూలనొప్పి, అనుసారము, ఉదరమునందు గలగు తిమ్మిరివాయువ మొదలగునవి క్షరలో నయమగుచున్నవి. అకస్మాత్తుగా గలగునట్టి వ్యాధులకు చేబట్టెన్న కూచి నొప్పి అతిసారనివారిణిని ఎప్పుడును దగ్గర చేశవలిగా నుండు కొనవలెను. ఏలనగా కూలనొప్పి, తిమ్మిరివాయువ, కలరా, అతిసారము మొదలగునవి తలుచుగా ఉన్నట్టుండి అధికముగున్నది.
8919

చాంబర్లెన్సు దగ్గునివారిణి
CHAMBERLAIN MEDICINE Co.,
Des Moines, Iowa U. S. A.
8919 ఇందులో మత్తుపదార్థములు చేరుటలేదు.
CHAMBERLAIN'S
కూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూచీయిన నివారిణి.
కడుపునొప్పికి ప్రథమనివారిణి.

మో హి ని తైలము
5 తు|| నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0.
స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

ఆదిమనవ సభ్యుల జీవిత విశేషములు

15 వ ఆంధ్ర మహాసభ

ప్రాధేసర్ రాధాకృష్ణన్ గారి అధ్యక్షతను సమావేశమగుట

నంద్యాల, 17-11-28:— పదునైదవ ఆంధ్ర మహాసభ నేటి ఉదయము పది గంటలకు నంద్యాలపురమున నాటకశాల యందు కలకత్తా విశ్వకళాపరిషత్తు వేదాంతోపన్యాసకులును, సుప్రసిద్ధాంధ్రులును, జగద్విఖ్యాతయశోచంద్రులు నగు శ్రీ ఆచార్య సత్యపతి రాధాకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతనకు మహా వైభవమున ప్రారంభమయ్యెను. మహాసభ కరుణించిన ప్రతినిధులు క్రేజ్ కులతో సభాభవనమునకును నిండిపోయెను. సభాభవనము జాతీయతాకములతోడను, జాతీయనామక చిత్రపటములతోడను, ఆకుతోరణములతోడను శృంగారముగ నలంకరింపబడెను. సభాసేదీ నలంకరించిన ఆంధ్రనాయకబృందమునందు శ్రీయుతులు ఆంధ్రకేసరి టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులు, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులు, వేమనరపు రామదాసుపంతులు, వరహగిరి వేంకటజోగయ్యపంతులు, దేశభక్త కొండావెంకటప్పయ్యపంతులు, సి. దొరస్వామి ఆయ్యంగారు, గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు, చిలుమూరి వీరభద్రరావు పంతులు, గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుపంతులు, ఓ. లక్ష్మీనాస్విమిరావు, ఓరుగంటి సుబ్రహ్మణ్యంగారు, డాక్టరు పట్టాభి శత్రుఘ్నయ్యపంతులు, కె. శరభాచారి, కలవరపేట వెంకటరమణాచార్య, నల్లపల్లి పున్నయ్యశాస్త్రిగారు, దేశపాంక్షి దువ్వూరి సుబ్బయ్యగారు, శ్రీమతి యామినీపూర్ణతిలకమ్మగారును గలరు.

స్వాగతపద్యములు

శతావధానులు రామకృష్ణ శత్రుఘ్న రామ సోదరకవులు స్వాగతపద్యములను జదివెరి.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షకోసన్యాసము

నంద్యాలపుర వజ్రకృష్ణగుప్తలకు శ్రీమేడం వెంకయ్య శ్రేష్ఠిగారు ఆహ్వానసంఘము తరఫున అధ్యక్షులు ప్రాధేసర్ రాధాకృష్ణన్ గారికి హృదయపూర్వక స్వాగతమొసంగెరి.

(17 వ తేది శనివారము)

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు

శ్రీయుత మేడం వెంకయ్య శ్రేష్ఠిగారి యనన్యాసము ఆహ్వానము

సోదరులారా!

మాయాహ్వనసంఘమువారు నన్ను తమతరఫున మీకు స్వాగతమిచ్చుటకు నియమించినారు. అది నాభాగ్యము. మీ మీషయలను నడచిపెట్టి దేశమునకు నేవ చేయవలయునని దీక్షపట్టి ఇచ్చుటికి మీరు దయచేసియున్నారు. అట్టి మీషయలను ఆనుకూలుము చేయగలిగినకేతి మాజిల్లాను చాలదు. కాబట్టి అనేకలోపములు మీకు కన్పించగలవు. వానినన్నిటినిమన్నించి మేము సమర్పించు ప్రత్యక్ష, పుష్పము, ఫలము, తోయములను, అంగీకరింపవలయునని నేమచుచున్నాను.

ఆంధ్రమాత ఆరాధన

ఆంధ్రమహాసభ ఆంధ్రులందరి యోగక్షేమములను విచారించునది. మనదేశములోని విద్యలు, వృత్తులు, వ్యాపారములు మొదలైన విషయములను ఆలోచించునది. ఆంధ్రమాత గర్భమునందు జనించు సుపుత్రుల గౌరవమును హెచ్చించునది. ఈమహాసభ మూలకముగానే మనమందరమును ఒక్కగర్భవాసమున జనించిన యన్నదమ్ములమని మనకు భావము జనించుచున్నది. నే నాంధ్రుడనను గర్వము ఈసభలవలననే మనకు పుట్టినది. ఇట్టి చోట మనముచేరి మనయాంధ్రమాత నారాధించుటలో మా మహాసందీర్ఘము, మాయహో బలనారసించుట, మాక్రితైల మల్లి కాడ్డునుడుతోడై రక్షించుచున్నాడు.

ఆంధ్రరత్నము

మనము రత్నమును పోగొట్టికొనినాము. దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య పరమపదించినాడు. ఆతనిస్మరణ రామకృష్ణుల స్మరణ. ఆయాత్మ మనకు బుట్టుము. సర్వదా సహకారి. తల్లికి ఆపారదుఃఖము తీరనిది. మన పెట్టోదార్పణము. ఆతనినేవా పర్యవేషము మనకు కొంత కలిగించుకొనుటతప్ప చేరుమార్గము లేదు.

కార్యాలోచన

మీరు చేయవలసిన ఆలోచనలను ముందుముందుగ నేను వినినది కెప్పుడు సరికాదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు మావారసత్వపుహక్కు మీ రంగీకరింతురుగాక! ప్రసిద్ధసోదరులైన వీరభద్రరావు, రాఘవాచార్య, బలరామ కృష్ణయ్యలకు మాయాహ్వన సంఘమువారు చేయనించిన గౌరవమును బలపరచెదరుగాక! మన ఆంధ్రదేశము వెలుపల మనకేర్తిని నిలువజెల్లుచుండు సోదరుల నొక్కపర్యాయము ఆలొంగుము చేసికొని భ్రాతృభావముయొక్క స్వరూపమున నానందింతురుగాక!

మన యధ్యక్షులనుగురించి మాడుమాటలు చెప్పనిండు. మీరు తరుణయస్కులు. సర్వలోకప్రసిద్ధులు. తూర్పు పడ

మరల సిద్ధాంతముల కధికారులు. ప్రపంచపండితులు. కలకత్తా యూనివర్సిటీ పూజలందినవారు. ఆహ్వాన యూనివర్సిటీ పూజలందుటకు పోనున్నారు. మూర్తిని చూచిననే సుశీలము ఊట్టిపడునట్లున్న వారు. మీ నగ్ధక్షులుగా నుండుటకు ప్రార్థించుచున్నాను.

శ్రీయుతులు బి. మనిసామినాయుడు, రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ, ముద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య, టి. ఆదినారాయణ శ్రేష్ఠిగారు సభకు రాజాలనంచున తమ సహానుభూతిని ప్రకటించుచు సందేశములనందిరి.

సానుభూతి తీర్మానములు

ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి అకాలమరణమునకు ఈ సభవారు చింతించుచువారి యాత్మకు శాంతినొసంగుగాకయని యాశ్చర్యని బ్రార్థించుచు, వారారంభించిన రామదండు ఉద్యమమును దేశమంతటను వెలకొల్పవలెననియు వారు దలపెట్టియుండిన రామాలయ నిర్మాణమును నెరవేర్చవలెననియు నీసభవారు ఆంధ్రదేశసోదరులను హెచ్చరించుచున్నారు. దత్తమండలమునుండి తునిప్రాంతములకు బోయిజేరి స్వరాజ్యోద్యమ ప్రచారమున కారాగారమునకు వెళుము పోయి వచ్చి యిట్టిమ ప్రాణములబాసిన కీ|| శే|| రాళ్లపల్లి కాశన్నగారియాత్మ కీర్తనకు శాంతిని ప్రసాదించునుగాక! వారి కుటుంబమున కీ సభవారు సానుభూతిని చెల్పుచున్నారు.

అనుతీర్మాన మధ్యక్షులచే నుపపాదించబడి ఏకగ్రీవముగ నామోదించబడెను.

ఆంధ్రప్రముఖులకు బిరుదములు

ఆంధ్రులందరితన ఉపక్రమించి వ్రాసిన కీర్తి గడించిన శ్రీ చిలుమూరి వీరభద్రరావుగారికి ఆంధ్రచరిత్ర చతురానని బిరుదును, ప్రపంచములోని నాటకరంగములందంతట నవలీలగ చేరుపొందిన తాడిపత్రి రాఘవాచార్యులవారికి నాట్యకళా ప్రపూర్ణవిరుదమును, బౌద్ధచరిత్ర నిర్మాణాభివృద్ధి వహించిన దుగ్గిరాల బలరామకృష్ణయ్యగారికి, బౌద్ధవాఙ్మయ బ్రహ్మ విరుదమును నొసంగి వారిని సన్మానించుచున్నారు అను తీర్మానమును శ్రీ గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారిచే నుపపాదించబడి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులు, శనకపల్లి రామస్వామిరత్నగారిచే బలపరచబడి కరతాళధ్వనులతో సర్వజనాంగీకారమును బడసెను.

శ్రీ గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు తీర్మానము నుపపాదించుచు శ్రీ చిలుమూరి వీరభద్రరావుగారింతవరకు వారి జీవితమంతట భావానేవకు వినియోగించి యుండిననియు, వారిని గౌరవించుట ఆంధ్రదేశమును గౌరవించుటయేననియు, నూతన నావికాబలములను నాంధ్రోద్యమముల యభివృద్ధికి తోడ్పడిన ప్రధాన పురుషులలో వీరభద్రరావు గౌరవనీయు, వారు గావించినపరిశోధనాకృషియు, తత్పరిశోధనకొరతెవారు పశింకట్టమును అపారమనియు, వారు లోకమునకు కనుపించక చాటుగనున్నను, వారు గావించిన ఘనమగు కృషి కన్పూరి గట్టిగ నుడవలె ఆంధ్రదేశమున కంత ను మహోపకారమును గావించెననియు, అట్టివారిని గౌరవించు మహాద్భాగ్యము, నేడీ యాంధ్రసభవారికి కలిగినదియు, ఆంధ్రదేశచరిత్రకు పునాదులు వైచినవారే వీరభద్రరావుగారినియు, ఆంధ్రసంవేదనకు, ఆంధ్రజాతికి ఆంధ్రదేశచరిత్రకు మూలకండుమైనట్టివారిని గౌరవింప జాలిన దినము నుదినమని పట్టిరి.

ఇక శ్రీ తాడిపత్రి రాఘవాచారిగారు నాటకకళయందనుపమానకీర్తిని గడించినవారు. ప్రాచ్యపాశ్చాత్య నాటక కళయందారితేదిన ప్రజ్ఞాపంతులు. వారినిగురించి ఎంతజెప్పినను అతిశయోక్తిగ నుండజాలదు. వారికి నాట్యకళా ప్రపూర్ణవిరుద మొసంగబడినది. బౌద్ధచరిత్రను రచించి కీర్తినిబడిసినవారు శ్రీ దుగ్గిరాల బలరామకృష్ణయ్య చౌదరిగారు. దేశభావలయందు పాడినపాటనే పాడక నిజముగ పరిశోధనలకు గడంగి, నూతన మార్గముల నవలంబించి, వానిని జాతీయములుగనొనర్చి, ప్రతిభను గన్నరుపజాలినవారు బహుస్వల్పముగ గలరు. బలరామకృష్ణయ్య చౌదరిగారు వయసున పిన్నలయ్యను యిట్టి ఘనకార్యమును జేసినందులకే సన్మానమున కెంతయునర్హులని పట్టిరి.

శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఉపపాదనను బలపరచుచు శ్రీ చిలుమూరి వీరభద్రరావుగారు ఆంధ్రపాశ్చాత్యభివృద్ధికి తోడ్పడుటగాక ప్రజాభ్యుదయమునకు సాయపడునట్టి వివిధోద్యమములందు పాటుబడి యుండిననియు, కందుకూరి వీరేశలింగంపంతులుగారితో గలసి సంఘ సంస్కరణోద్యమమందును, రాచకొండ ప్రజాహితోద్యమములందు పాల్గొనుచుండిననియు, వారు అపూర్వమున ఆంధ్రచరిత్రను వ్రాసి ఆంధ్రదేశమునకు, ఆంధ్రభాషకు గావించిన మహోపకృతి ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకంతయు పాత్రమును చూపుదనియు, మనదేశములో ప్రభుత్వమువారిచే బిరుదములకు గౌరవము

కొపబడుచున్నది గాని అవి నిజముగ బిరుదములు కానేరవనియు, ప్రజలకేత్తి సామర్థ్యములను, వారుసేవించిన సేవలను బట్టి మహాజనులొసంగెడి బిరుదములే నిజముగ బిరుదులనియు, వానికే నిక్కముగ గౌరవము గలదనియు, పట్టిరి. (హర్షధ్వనులు.)

శ్రీ తాడిపత్రి రాఘవాచారిగారు నాటకములను పది పన్నెండ్లెండ్లనుండి చూచుటయేగాక వారు యూరపుదేశ సంచారముగావించి తిరిగివచ్చి మొన్నటిదినము బెజవాడలో గావించిన ప్రవర్తనమునందు వారు జూపిన నూతన నాట్య చాతుర్య రీతులను గూడ విక్షింబించితిని. నాటకకళ చైతన్యముగలదిగాను, సజీవముగను సహజముగను జేయవలయును. స్త్రీలు నాటకరంగము నలంకరించుట గౌరవభావము గాదు నొకభావము ప్రజలలో వ్యాపించియున్నది. శ్రీ రాఘవాచారిగారు ఔంసూర్యులను గాంధీమహాత్ముని సమక్షమున గావించిన ప్రవర్తనమందు తామును తమ సతీతిలకమును పాత్రధారణ మొనరించియుండిరి. ఈసంస్కరణమునకు మార్గదర్శకలైరి. ఇట్టివల బగ్గారియందు స్త్రీపురుషులు నాటక ప్రవర్తనమందు పాల్గొనిరి. పురుషులలోవలె స్త్రీలయందును రసవంతమగు లలితకళావిభూతియు; సహజప్రజ్ఞావజ్ఞానములును, నమ్రత్వాదిగుణము లెల్లగలవు. ప్రపంచమునం దిష్టాదుండునది కపటనాటకము. దీనిని సహజముగ జేయవలయునని ఇట్టి సంస్కరణము జరుగుట వాంఛనీయము. శ్రీ రాఘవాచారిగారు నాటకరంగము నలంకరించుట ధనార్జనమగాదు. ధనాభావముచే నవయుచుండు ప్రజాసేవక సంస్థలకు, ఉద్యమములకు తోడ్పడుటకును, నాటకకళాభివృద్ధికిని వారు కృషి సలుపుచున్నారు.

శ్రీ దుగ్గిరాల బలరామ కృష్ణయ్యచౌదరిగారు 800 ల పుటలుగల బౌద్ధచరిత్రయను గ్రంథమును రచించియుండిరి. వారికోరికపై ఈగ్రంథమునకు నేను పీఠికను వ్రాసియుంటిని. ఈగ్రంథమునం దనేకవిషయములను వారు సేకరించి, భూతపరమానకాలములను వారు సమన్వయముగావించి, గొప్పకృషి సలిపి యుండిరి. వారింకను ఇరువది రెండేడుల తరుణ ప్రాయు లై యున్నారు. మనము వారి నిట్లు సత్కరించుటవలన దేశమునందు ప్రజాసేవకును, భావాసేవకును గొప్పయుత్సాహమును, అభిలాషను బురికొల్పినట్లు కాగలదు అని పట్టిరి.

శ్రీ శనకపల్లి రామస్వామిరత్నగారును ఉపపాదనను బలపరచిరి.

శ్రీ చిలుమూరి వీరభద్రరావుగారు నాడు తమ్ముగౌరవించినందులకు సభవారికి కృతజ్ఞతా పూర్వక కందనములు సమర్పించిరి. తాము మొట్టమొదట ఆంధ్రచరిత్రను ప్రారంభించినపుడు పశ్చిమాంధ్ర మండలములను జూచియుండలేదనియు, కాని పశ్చిమమునగాని, ఉత్తరప్రాంతమునగానీ, ఆంధ్రదేశమునకు వెలుపలనైనను ఆంధ్రులవిషయములను పరిశోధనగావించి, తమకు సాధ్యమైన గ్రంథములను ఉపకరణముల నాధారముగ గైకొని రచించియుంటిని పట్టిరి. ఆంధ్రదేశమునందుగాని, బయటగాని, ఆంధ్రభాష, మాతృభాషగాగల వారై ఆంధ్రులమనుకొనువా లెల్లరును తమపూర్వులు గావించిన మహాత్యాగములను, వారి దివ్యప్రతిభను స్మరించుకొని, తెలిసికొనజాలెదరను సంకల్పముతో తా మచరిత్రను రచించి యుండిరేగాని, గౌరవ బిరుదావళుల బడయుటకు గాదనిరి. కొంతకాలమునుండియు తాము సంపూర్ణముగ పనిజేయుజాలుట కశక్తులై యుంటిమని పట్టిరి. ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషద్విషయమై ఆంధ్రమండలములందు జనించిన వాదప్రతివాదములను గూర్చి నుడువుచు ఆంధ్రదేశము యొక్క గౌరవమును సంరక్షింపవలెనని న, పక్షాభిమానములు, స్థానికాభిమానములను వదిలి ఉపారాశయములతో వర్తించినగాని ఆంధ్రుల ప్రతిష్ఠ నిర్దింపజాలని పట్టిరి. మాతృభాషగాగలిన ఆంధ్రులే ప్రాంతమువారైనను, ఏకలమనం దున్నుండినను గౌరవప్రతిష్ఠలనుగడించి, ఆంధ్రులకీర్తిని విస్తరింపజేయజాలినచో అంతకంటెను అనందసంధాయకముగు విషయము మరొండులేదు. (వినుడు వినుడు) నేటిసభధ్యక్షత వహించిన శ్రీ రాధాకృష్ణన్ గారు ప్రాచ్యదేశములందెగాక, పాశ్చాత్యఖండములందును నిరుపమానముగ భ్యాసించినవారును, అఖండప్రజ్ఞానిగలు నై యున్నారు. అట్టివారితే నేనిగౌరవమును బడయుటకు ముందుగనేను కొంచెము సుకాడితినిగాని ఉత్సాహంగము జనింపకుండుటకునే యంగీకరింపవలసినదెను," అని నుడిచిరి. దత్తమండల ఉత్తరసర్పారుల వారినిగూర్చి మాట్లాడుచు యిరు, ప్రాంతములవారి కెట్టిభేదమును లేదనియు, నైజాము రాజ్యమువారిచే మొదట నీభేదము తెచ్చిపెట్టబడెనేగాని ఉభయములను సమస్తవిధముల ఏకాశయబడులేయని బట్టిరి. (నశేషము)

గజ్జికీలము

నెల డబ్బీ 1-3 రు 0-4-0; వి. డి. నహా 0-9-0, ఈ క్రింది నాలుగు పూటలు రావిన దీక్ష, గజ్జికీలము, కల మొదలగునది నరేంద్రుడు. తక్కువ పనిలేదు. అమృతాంజనం దిహి, బొంబాయి-మదరాసు

Agents: P. HOLT & Co. Ltd.
P. O. BOX 237 3433
MADRAS

క్రమేణ మాకాతాదారుల సంఖ్య వేనకు వేలుగా వృద్ధియగుటకు గల

ముఖ్య కారణముల గమనింపుడు!

1. వారి ఇష్టము మేరకు సకాలమునందు సగలను లిండముగా తయారుచేసి యిచ్చుట,
2. స్వచ్ఛమైన కాసులను, సీమవెండిని యుపయోగించుట,
3. వారికాలమును వృథాపుచ్చక వచ్చినచో వారిపనిని తక్షణమే గమనించుట,
4. ధనవంతులు, బీదవారను వ్యత్యాసము లేకపోవుట,
5. నగల విషయములో ప్రజలకు సహాయము చేయుటయే ముఖ్యోద్దేశముగా నుండుట,
6. న్యాయమైన ధరలు, నాణ్యమైన పనితనము మున్నగునవియే,

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి
గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,
నగలవర్తకులు,

125, చైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

బీజ్ బండ్ — సీత పోయిన! కిర్యమును గట్టివరకు టక ప్రసిద్ధి చెందినది, స్వప్నమందు గాని మాత్రముతో గాని కిర్యము స్థిరమగుచున్నయెడల రక్షణం నిలిపివేయవలెను. ముసలితనమును, సమృద్ధిని కిర్యముతో లగించి యోగవన మొనగను. ఎంతటిపాపమున కయినను కెంతటిపాపమునకు సరమములును నిచ్చి సంసారమును అనుభవించునట్లు చేసి సంతానంబులుగ జేయును. ఈ త్తరములు రహస్యముగా నుంచుదును. 20 మాత్రల సీసా 1-కి 2-0-0. వి. పి. చార్జివేరు.

ఆర్యవేద్యాశ్రమం,

1159-1127 పి, బైరాగిమఠం పీఠి, మద్రాసు.

గుణములేదని ఋషివ్రతచేసిన రూ 100

బహుమానము

అద్భుత మూలరోగనివారిణి

మందువల రూ 10-0-0 పోస్టుఖర్చు వేరు

అత్రేయ ఫార్మశీ, బాపట్ల (గుంటూరుజిల్లా)

స్వరాజ్యస్వభారోహణము

ఆంధ్రకేశరి టి. ప్రకాశంపంతులుగారి
గంభీరోపన్యాసము

నాయకుల ఉత్తమ వైధవము

సంద్యాలనవంబరు 17 — సీటి ఉదయము ఆంధ్రమహా సభల ప్రారంభం దివసమగుటచే సంద్యాల పురమునందు ఆంధ్ర కేశరి నాయక శ్రేష్ఠులతోడను వివిధాంధ్రమండల ప్రతినిధి బృందముతోడను, వరసర ప్రాంతీయ ప్రేక్షక జన సమూహములతోడను సంకలమై, మహావైభవముతో చూడవేడుక గానంబడు. పురమునందలి ప్రధాన పీఠులన్నియు స్వాగతపత్రములతోడను, అటు తోరణములతో శోభాయమానముగ సలంకృతములై ప్రేక్షక జన చిత్రగులను కట్టికేయుచుండెను. సేవాపరాయణులు గల స్వచ్ఛంద సేవకుల యొక్కయు, ప్రతినిధులయొక్కయు సంజీవితర జయజయ ధ్వానములతోడను అనుగడుగునకు దృష్టాంశముగ జాతీయ పతాకములతోడను సంద్యాల పురము స్వరాజ్య లక్ష్మికి కాపురముగ తోపకేసెను. ఆహ్వాన సంఘమువారి ఏర్పాటల సంతకము కడు సంతృప్తి కరముగను, విలక్షణముగ నుండెను.

ఉదయము 8 గంటలకు ఆంధ్ర నాయకులగు కేశర కౌండా వెంకటస్వామిపంతులు, దేశోద్ధారక కాశీరాధుని నాగేశ్వరరావుపంతులు, ఆంధ్రకేశరి టి. ప్రకాశంపంతులు, దాక్షర భోగరాజు పట్టాభిసేతారామయ్య పంతులు, గా. జీమవరపు రామదాసుపంతులు, వరసారి వెంకటశ్రీనివాసయ్యపంతులు, గద్దె రంగయ్యనాయుడు, దేశబాంధవి యెమ్మవారి నుజ్జుమ్మగారు మున్నగువారలతో మోటారు బండ్లలో మంగళవాద్యములతో పురభిభులందు మహోత్సవముగ ఉత్సేహింపుచుకొనెను.

స్వరాజ్య ధ్వజారోహణము

పురమధ్యమందు వికాలోన్మత స్థలోపరిభాగమున దేశబాంధవి చిత్రరంజనని స్థానికచిహ్నముగ స్వరాజ్యధ్వజము ప్రతిష్ఠింపబడెను.

స్వచ్ఛంద భిటవర్ణయంత్రము, హిందీ ప్రేమిమండలి గారిచేతను భారత మాతృస్థవము గావించబడిన పిమ్మట శ్రీ. గాడిచర్ల వారిసర్వోత్తమరావుగారు ఆంధ్రకేశరి టి. ప్రకాశంపంతులుగారిని ధ్వజారోహణ మొనర్చుననిపింపిగ ప్రార్థించుచు భారతనాయకాగ్రేసరులతో నొకరును, మహా త్యాగియైన టి. కేశరి దేశబాంధవి చిత్రరంజనని స్థానికచిహ్నముగ నీ స్వరాజ్యధ్వజము స్థాపింపబడెననియు, అట్టి ధ్వజారోహణమును గావించుటకు ఆంధ్రకేశరియగు ప్రకాశంపంతులుగారు రక్తుల తులసి పల్కిరి.

ప్రకాశం పంతులుగారు

ఉపసమించుచు “భారతవర్షము మన జన్మభూమి, స్వరాజ్యపతాకము మనజాతీయ పతాకముని చెప్పుట యనిన భారతవర్షమునకు స్వరాజ్యము సిద్ధించినదనుటయే యనియు, భారత దేశమందలి ధనధాన్య సంపదలను విడిచియుంచే కొల్ల గొట్టుబడినీక భారతీయ ప్రజాశ్రీతి యుజ్జవింపబడునట్లు జేయుటయే, భారత దేశస్థులను జోలూనోడి నిర్ధనిక ప్రజాభావము గృహయొక్క ఆర్థిక, సాంకేయిద్వభ్యుదయమును కెంతోపొందుటయే, స్వలాభ పరాయణులగు జాలాల దేశస్థులను విడిచి ధన ప్రవాహము నడికట్టుటయే స్వరాజ్యమనియు నిల్పిరి. తదాతీయ సిద్ధికై ఏదేనివిషయ సంబంధము లాదిగ సంఘమునాత్ములచే ప్రారంభింపబడిన సీతేశ్వరుని స్వాతంత్ర్యము ప్రచారము వివిధ జనమునందలి స్వరాజ్య ధ్వజారోహణ మాత్రమున భారతవర్ష మనకు స్వాతంత్ర్యసిద్ధి కలగినది చెప్పుకొనదగిన సిద్ధియే ప్రస్తుతములేము. మనము జన్మించిన దేశములోనే మన పతాకమును మనకు ప్రతిష్ఠించెనునీ చెప్పుకొని దృష్టినియందున్నాము. జాతీయ పతాకము విషయమై ఆంధ్రదేశములోను, మధ్యరాష్ట్రములందు నాగపురమునందు గొప్ప ఆందోళన జరిగెననుట చరిత్ర ప్రసిద్ధము. ఆంధ్రదేశమున కాకినాడలో కాంగ్రెసు కార్యాలయమునై నెత్తబడిన స్వరాజ్యపతాకమును జిల్లాకలెక్టరు ప్రేక్షకు డి.సి.బేలూరుగ బుజును సాంబమూరిగారి నాయకత్వమునైంద స్వరాజ్య పతాకోద్ధయము దిగ్విజయముగ జరుపబడుటయే, సాంబమూరి ప్రభృతులు నిర్వహించిపండుటయే నుజ్జవింపబడినది. నాగపురమునందు స్వరాజ్య ధ్వజాంధోళన మధ్యరాష్ట్రములకే గాక, దేశమందంతటను వ్యాపించి వివిధరాష్ట్రములందును సందలించు జరింపజేయుటయే, ఇతరరాష్ట్రములతో బాటు ఆంధ్రరాష్ట్రమునందీ యుజ్జముల నాగపురమున కరిగి సత్కారమునందు

కాల్గొని ఉన్నవిజయమునకు తోడ్పడుటయే జగద్విఖ్యాతియు, ఇట్టికి స్వరాజ్యపతాకము నెత్తిన ప్రభుత్వమువారు ప్రజలందరి యూరకాశినికీ నచ్చిరి. సీటిదనుక గాంధీమహాత్ముని ఆహింసాతత్వమునకు బహుమతియున్నాము. ప్రభుత్వమువారిటులే పూర్వమునై నేడ శ్రోతలకు క్రొత్తయందెర లాలా లజవరిరాయగారు చెప్పినదేమనగా “ఇతర దేశములలో నిజాం, దెబ్బలుగిని ఎల్లుపరుగిడి పారిరితో అట్టి నికాయే నీ దేశమునుమాన నిజాం వల్లగలను” (విజయ, విజయ) అమెరికాదేశమునందు బ్రిటిషువారిని తరిమివొట్టిరంతుననే డిప్లొమాతి మనదేశమున కనుబొమ రాజ్యస్థాపన గావించుకొనిరి. గాంధీమహాత్మునకు కీరదార్శనము లేకున్నను, వారి యహింసాతత్వము ననుసరించి వాటికి విధేయులగు అనుయాయులు బాట్లోలి సత్కారప్రహార్యముచూచుచు వాటిని నందెను ప్రజాశ్రీతి పటిమముగ నీ యన్నదని ప్రపంచమునకు చాటిరి. సీటికిని కేవలము తీర్మానము లేని జేసినను వానివెనుక ప్రజాబలము, కార్యాచరణయందైనగాని ప్రయోజన వినునంతయును లేదు. స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి గాంధీమహాత్ముని ఆహింసాభావమున పన్నులనిరాకరణముగాని, లేక హింసాత్మకముగ విప్లవముగాని సందేహార్థములు. కాంతివార్షముననే మన విపుడు నడుచుచున్నాము. ఈ మార్గమున స్వరాజ్యము సిద్ధింపనిచో రక్తప్రవాహము జరుగవచ్చును. అట్టి సంఘటనమును ప్రభుత్వమువారు నివారించుట నమ్ముచున్నాము. అట్టి నమ్మకముతో ఈ స్వరాజ్య ధ్వజారోహణము గావించుచున్నాను.” అనికల్పి వందే భారతధ్వజము చెలగ అల్లుగావించిరి.

పిదప శ్రీ హరిసర్వోత్తమ రావుగారు ఆహ్వానసంఘమువారికిరపుర ప్రకాశం పంతులుగారికి హృదయపూర్వక బంధనము లర్పించిరి.

WANTED.

For Sri Mahant Devastanam Hindu High School, Tirupati. An experienced Telugu Pandit who has passed Vidwan Examination. The place is permanent Apply to:— 5362 THE HEAD MASTER.

“Bynin” Amara

జగద్వ్యాపితకీర్తిగలగొప్పటానింగ్ల ఉదీహమున కత్తిలకాలములో శక్తిని ఉత్సాహము నిచ్చును, అత్యుత్తమ ఆకలి లేమి చే బాధపడు నాకలము ఆకలి గల్గించి త్వక్తి పెంపొందించును

లైట్ ఆమరా ప్రతి గృహమునను ఉండవలెను. 8466 హిందూదేశమునందలి అన్ని ముఖ్యమైన ఉద్యోగములందును మందు ముచారి కడును దొరుకును.

Allen & Hanburys Ltd.
LONDON
Special Representative for India
A. H. P. JENNINGS,
Block E, 2nd Floor, Clive Buildings,
CALCUTTA

రాజభక్తి ప్రమాణము

బి. శివరావుగారు పత్రికలకు యిటుల వ్రాయుచున్నాడు. నిజమనోజ్ఞులకు మునుపటి అ. భా. కాంగ్రెసు కమిటీ కట్టుబాట్లకు లోబడుటకు ప్రమాణమును గైకొంటినని, వస్తు నిండించెడువారి నిరూపణ లసందర్భములని శ్రీనివాస అయ్యంగారు చెప్పుచున్నాడు. అ. భా. కాంగ్రెసు కమిటీవారు ఢిల్లీలో సమావేశమైనపుడు సేవలను యిండించుచు ఈ భీకర నిరూపణ జేయబడినదని లాలా లజపతిరాయగారును, తదితరులును తలచిన తంత్రపులు నిజములని సేచెప్పగలను. శ్రీనివాస అయ్యంగారు స్వభావమున జగత్తులోని అన్యాయములను తీరగలవాడని యిటుల యిదివరకు యిట్లానియుండవచ్చును ఈ యిదివరకు మునుపటియున్న యిలావత్తులతో కలిసి యభివృద్ధిజేయుటయును, అతివాగ్ధిని నిర్బంధించుటయును జేయవలయును గాని ప్రజాసేవయందు నిరతమైన యిలావత్తులనుండి దిరిగియు, వంశానుసారము తనకు సాటిలేనట్టియు, భారతదేశమందు మహామహులతో నొకడునున్న పూజ్యుని నిందించగూడదు. అ. భా. కాంగ్రెసు కమిటీ కట్టుబాట్లచే బద్ధుడగునపుడు శ్రీనివాస అయ్యంగారు మనోజ్ఞుల మునుపటి ప్రమాణమును గైకొనినపుడు, తదితర విషయములందును నటులే కట్టబడినట్లుగానే చేయవలయును యిట్లావచ్చును అని లాలాజీగారు, యిట్లు క్రమంగానే ప్రకటించియున్నాడు. ఈ ప్రకటన లాలాజీగారిచే యిలావత్తులను చేసినను, ఈ రాజభానిలో అయ్యంగారి నిజప్రకృతియట్టిదే యని యందరకును తెలియును. ప్రాచీన వాద ప్రతివాదములలో - పాల్గొనుటకు వాడు యిట్లు చేకూర్చినను, కాంగ్రెసు పార్టీవారు వాసన కలతో వరసర వేచాభిప్రాయములతో కలసియున్నపుడు, 1928 వ సంవత్సరములో కట్టబడినట్లుగానే మనోభావములు తెలియజేయుచున్నాడు గాని చరిత్రను సరిగ్గా చదివినవారికి, నేను బయటకు వచ్చి యిట్లాచేసినాను.

కానవసర సభ్యత్వ ముపరమ లేదని చెప్పినవాడు గౌరవ కాంగ్రెసులో "సభ్యుడు" నిశ్చయముగ సుచేయబడునని విజ్ఞప్తి గిన వారును, అసంవత్సరపు యెన్నికలలో పాల్గొనిరి. "సభ్యుడు" పేరుకొనిన ప్రకారము జనగణేడు. అందువలన కాంగ్రెసువారు కానవసర సభ్యత్వమును సంపాదించుటకు పోయిరి. కానవసర బహిష్కరణనే మతముగా గలిగినవాడు, విజయులగు జస్తికులతో, యీ సంవత్సరారంభమున, సభ్యులమెటుల జేయవలెనో, లేక, తరువాత జరిగిన నిర్ణయములందు, పర్ సి. శంకర్ శాయర్ గారు యెన్నబడుటకు, కిరు ప్రచారము చేసిరి, వాడు యర్థమును అతడు, మద్రాసు వీధి సభ్యుల మంత్రుల చర్యలనుండి, తరువాత రహస్యముగ వారి యనుగ్రహము సంపాదించి ప్రయత్నించుట, కానవసర బహిష్కరణను గురించి బాహుళ్యముగా యువ శాస్త్రములన్ని, వెంటనే జయమునొందిన కానవసర వత్తులతో సభ్యుల మొనరించుటకు పుట్టిన కష్టములు, సయిమును సంఘమును బహిష్కరించుటయందు శ్రమపడి ఆ సంఘమునకు సహాయముచేయవలెనని దూషించుచు తమ స్నేహితులు, పెంటలు కమిటీకి సభ్యులుగా యెన్నబడుటకు కిరు జేసిన ప్రయత్నములు, ఇవియన్నియు ప్రస్తుతపు భారత రాజకీయ విషయములలో జరుగవచ్చుచున్నావో?

మహానీయుల కవచారము చేయుదునని భయముతో వారి వాడుకల నిందు పొందు వరుస జాలను. మద్రాసు రాజకీయ విషయములలో పాల్గొనుచున్నవారు ఈ కట్టబడినట్లు కష్టములే పేరియాళయముల నంగ్రోహించుచున్నవని నేననిన వాటిలోనేకేవలంక యిండించారు. దీనిలో జరుగుచున్నట్టి యిక్రమ ప్రేరేపణలన్నియు వాడు తెలియును. అందువలననే విదేశ రాజ్యాధికారము తమ విరోధుల చేరుటకు సర్వసదుపాయముల గలిగియున్నారని, ఏమి పరిణామ భుక్తియు వీలగునంతకాలము యెటులైన ఆ రాజ్యము సేవలయినవి పట్టుడలతో నుండును. అందువలన యిదివేళి యిట్లా భుక్తియును వాని మామో పాడుముల యిందుగాని రాజకీయముగాని మనము గెలువగలమునని మనము భావింపజాలము.

నైహూకమిటీతో తాము సంపూర్ణముసంధి జేసుకొనలేదనియు, కాంగ్రెసు అనుసంధియగు తాము ఆస్తినితమకు సంధిని చేసికొంటిమనియు కొందరు కాంగ్రెసు వాదులు గూడించియుంటుంటే నేనీయుత్తరమును వ్రాసెదను. వ్రాయుచున్నాను. దాని అసాధ్యముగా, ఈమహామహుల తమకాదులను విశ్రింపజేసిన సహానిచ్చియున్నారని, కాని వివరసభ్యుల కత్తుల నూరుచున్నాడు.

వికమత్తమును గురించియు పరస్పర స్నేహభావాభివృద్ధినిగించియు శ్రీనివాస అయ్యంగారును వారి సహచరులును అనేకపర్యాయములు ప్రజలకు, వాయకులకు తమ విన్నపముల సంపియున్నాడు. ఈ విన్నపములయందును కుతంత్రములగురించియునుగానూ? నైహూకమిటీను, జరిగిన అ. భా.

క్వాకరు ఓట్సు

రాజోపు ప్రయాణమునకు సామర్థ్యమును చేకూర్చును
మీరు ప్రయాణమొనర్చకముందు క్వాకరు ఓట్సును భుజించిన, దానికి మించిన ఆహారపదార్థము మరెదియు నుండవోదు.

క్వాకరు ఓట్సునందు సహజముగా నుండగల పదార్థములన్నియునుంటున్నట్టి, ప్రయాణపరికరము అంతగా కలగనీయదు. అది బలమును, ఆరోగ్యమును చేకూర్చును సామర్థ్యమును చేకూర్చును అలసటను పోగొట్టును. అది శరీరమునకు తగుపావనయొనర్చి ప్రయాణమును ఓపికతోను, చురుకుగాను గడుపునట్లు చేయును.

క్వాకరు ఓట్సు, కడు రుచ్యమైనవి కూడాను. మీరు దానిని రుచ్యమును అనుభవించగలరు.

చేతులతో తాకబడదు. 4401

Quaker Oats

(చేతులతో తాకబడదు)

FOR

BEST DIAMONDS

Specially Imported for Andhra People

GO TO

V. M. S. SHAIK MOHAMED & Co.,

Diamond Merchants & Jewellers

RAJAHMUNDRY.

కాంగ్రెసు కమిటీయందు నిర్దేశించబడిన నియమాల ప్రకారముగీకరించి, మరియొక రాజ్యాంగవిధానమును స్వచ్ఛంద ప్రయత్నించవలయునని ఈ పాపాదించిన శ్రీనివాస అయ్యంగారి చర్యల నిందార్జములు, కాంగ్రెసునకు ప్రత్యర్థి అభిలషతు సమావేశ మున్నదని తోచినయెడల, శ్రీనివాస అయ్యంగారు కాంగ్రెసు వారికి ప్రత్యేకముగ, తన, "స్వాతంత్ర్య పరిధి" అని ఒక సూత్రమును స్థాపించవచ్చును.

మన మెచటనున్నా మో మనము తెలిసికొనవలయును, ఇది ఆధికమగునని గాదు కాని, కట్టబడినట్లుగానే నిర్బంధించిన రాజ్యాంగ విధానములు అనుగుణముగ విధ్రమకారకములు. ఇట్టి కుతంత్రము మనరాజకీయజీవితముల నన్నిటికకముగ జేసి యెవరికి సౌఖ్యము గలగకుండ జేయుచున్నది.

విదేశదాస్యమునుండి భారతీయులు తామే తప్పించుకొని బయటపడవలెనని సకలత్వలాగారు లండనులో దీపావధించిన దెలిపెను.

మలేరియా మొదలగు
మన్య జ్వరములకు
ఎసనాఫలిని
సేవింపుడు.

జ్వరములకు కారణభూతమైన క్రిమీలను సంహరించి శ్వాధిపత్యము గలిగిన రక్తక్రమమును త్వరలో చేకూర్చును. అభివృద్ధినిగించిన గుల్మమును యధాస్థితికి తగ్గించును. ద్వివిధములుగా వాడుచుంటే ప్రజానుమతిని బొందుటకు రహస్యసాయము. కవయోగించువచ్చు డెట్టికట్టమును గోగింపదు. ఎట్టినుకుమారులను సేవింపవలెను.

కడలికాయలకు ఎసనాఫలిని ప్రసమును జోరుడు.
కెమిక్లు లండన్ లోను దొరకును.
సోల్ వజెంటు:- మెసర్స్ గోరియో లిమిటెడ్,
పోర్టుబాస్సు నెం 159, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

ప్రపంచ క్రైస్తవవిద్యార్థి సంఘసభ
పూజ్యులగు హెన్రీ డాక్టర్ రాక
ప్రపంచ క్రైస్తవవిద్యార్థి సంఘకార్యదర్శులును కవి
త్రులునగు హెచ్. ఎల్. హెన్రీ డాక్టరు నిన్న జీవితా
నంది మద్రాసు కేటెందరి.

రాజోపు దేశంబరు నెలలో 5 మొదలు 18 వ తేదీల
యందు మైసూరులో జరుగబోవు ప్రపంచ క్రైస్తవ విద్యార్థి
సంఘసభకు హెన్రీ డాక్టరు వచ్చిరిని తెలియుచున్నది. మై
సూరు మహారాజగారు యీసభాధికారుల కందరికి తగు పూ
ర్వముల జేసియున్నారు. మనదేశములో యీసంఘసభయెట్లు
జీవించు ప్రథమము. ఈసంఘము ముప్పదిసంవత్సరముల క్రితమే
నెలకొల్పబడినది. ఈసంఘమును మూలపురుషులతో
గల నగు దాని జాన, ఆర్. హెల్ గారు మైసూరులో జరుగను
న్న సభ కధ్యక్షు పహించెదరు. హెల్ గారు యువజన క్రైస్తవ
సమితికి అధ్యక్షులు. వీరు కొలంబోకు యీనెల 25 వ తేదీన
వచ్చెదరు. ఈసభకు యిదవది వత్సర రాజ్యములనుండి చాల
మంది ప్రముఖులును, మగ్గురు సీగ్నోలును ప్రతినిధులుగా వచ్చె
దరట. విద్యార్థులగురించియు క్రైస్తవమత విస్తారము గురించి
యు వివిధ జాతులయొక్కయు వత్సర రాజ్యములయొక్కయు
పరస్పర స్నేహసంబంధముల గురించియు ఈసభలో చర్చిం
గురట.

ఈసంఘసభను జయప్రదముగ జరుపుటకు తగుసౌకర్యమును
సాయముల సేర్పరుచుటకు కలకత్తానుండి నిన్నటి యుధమున
టి. సి. ఇలేగ్ గారు మద్రాసుకు వచ్చిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

ఆస్ట్రేలియా కోధుమపంట్ల
1928 లో 154000000 గోధుములు పండువని అంచనా
జరిగి.

చెన్నై బజారు ధరలు

1928 నం. నవంబరు 19-వ తేది సోమవారము

భాగ్యములు		
విద్యుత్తులు		
కనకము తెగలిది ,, క 42 కలవి రు	18 0 0	18 8 0
నెల్లూరిది ,, దిటో ,,	18 8 0	14 8 0
ధిల్లి ,, దిటో ,,	15 8 0	17 8 0
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-8 ,,	11 0 0	12 0 0
శుభ్రము ,,	21 0 0	24 0 0
భాగ్యముపప్పులు		
కందులు బస్తా 1-8 ర 205 ,,	16 0 0	17 0 0
నెనగలు ,, దిటో ,,	15 0 0	17 0 0
నెనలు ,, దిటో ,,	16 0 0	17 8 0
మినుములు ,, దిటో ,,	15 8 0	17 8 0
ఉజవలు ,, ర 195 ,,	10 8 0	11 8 0
నూనెపప్పులు		
శుభ్రమునూనె కా 1-8 ,,	145 0 0	150 0 0
నెయ్యి మ 1-8 ,,	14 0 0	21 0 0
వేడ నెనగవత్తు కా 1-8 ,,	49 0 0	50-0-0
వేడ నెనగనూనె గానుగ కా 1-8 రు 115 మిషకానూనె 108		
అమడము కా 1-8	59 0 0	102 0 0
చిల్లరపప్పులు		
చాయవనకత్తు కా 1-8	105 0 0	106 0 0
కూరవనకత్తు ,,	75 0 0	88 0 0
మిరతకాయలు (గుంటూరుది) కా 1-8	70 0 0	84 0 0
దనియాల ,, కా 1-8	70 0 0	84 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మబుగు 1-8 రు 40, 45		
కాళవా పిపాయకట్టు ,,	50, 55	
తెల్లము కా 1-8	ర 28 0 0	49 0 0
అస్కాచక్కర బస్తా 1-8 ,,	25 15 0	26 4 0
చింతకందు కా 1-8 ,,	85 0 0	70 0 0
ఇనుము		
కట్టారకం కా 1-8 ,,	82 0 0	84 0 0
చదరం ,,	29 0 0	35 0 0
రత్తండు ,,	27 0 0	35 0 0
నూలు		
నం 20 టెన్ని సింహం యాజ్ఞి	ర 8 2 0	
నం 6 ,, కట్టారి	5 8 0	
నం 24 ,, లాజ్	6 0 0	
నం 20 1/2 కట్టెత్తీలు	7 7 0	
నం 40 కామ్యుర 10 పా	12 0 0	
నం 44 సాండో	6 2 0	
నం 40 రాజ్	10 12 0	
నం 4 టెన్ని మసీద	4 12 8	
దూది		
జోందావత్తు బారవ 1-8	ర 856 0 0	
లోహములు		
బండి 100 కులం 1-8	ర 61 4 0	ర 61 8 0
జువారకులం 1-8	21 0 0	21 2 0
గువరకు 1-8		18 6 8
ఇ క్షడి కా 1-8	280 0 0	284 0 0
క్షి కా 1-8	276 0 0	280 0 0
రంగులు		
అరితులు స్వెట్టరులందు అరిజరంజ్ సింహం		
నీసా 1-8 గ్రీం 200 కి రు 53 0 0		
,, నీలిరవ 1 రు	1 10 8	
,, 14 రకులు	1 10 0	
,, 28 రకులు	1 9 0	
,, 56 రకులు	1 8 8	
,, 1 అంగర	1 8 0	
కృమి పొద్దుపొక్కులెట్ అనగా (టర్ని-రద్దు)	8 4 0	
కాంగో 8 0	1 0 0	
వడకు 4 8	1 2 0	

మైనూరు అగ్రికల్చరల్ డైరీఫారమ్ కంపెనీ లిమిటెడ్

జంతుశాలము నవ్వరిహారము నిర్మించు సంస్థ. హెడ్ ఆఫీసు:—బెంగళూరు బనవన్ గుడి, యిండియా యందంతటను యీక్రింద కనువరచినచోట్లను జెప్పలు కలవు. రైతులుగాని తరేతరుగాని వివరముల గోరవారు ప్రాసెస్ జడయగలరు.

(వశోత్తరములకు తగుక్రేడ వహించి వెంటనే పదు క్రియము లివ్వబడును. ఒకవారు పరీక్షించి చూడగోరెదము. అనులాపురం నెల్లూరు కొప్ప (కాడూరు), రాజీశేట బరంపురము (గంజం) కొట్టాయం (తిరువాన్కూరు) కంజాపుర మచిలీకట్టం (కృష్ణాజిల్లా) కలకత్తా మర్కరా (కూర్గ), విహార్ సగర్ జోర్హత్ (అస్సాం) నంద్యాల (కర్నూలుజిల్లా) విజయనగరం. సహకారపద్ధతులమీద వనిచేయుటకు క్రిమందులైనవారు కావలెను. తీరముగాని కమిషన్ గాని యివ్వబడును.

ఉచితము!

మేము చాలాకాలమునుంచి సిల్క్తో ఖండువాలు ధోవతులు టర్బనులు చీరలున్నా. ఇవాను కిల్క్తో ఖండువాలు ధోవతులు వర్షింగు కోటింగులున్నూ సార్వజ్ఞికో వట్టుపంచలు గ 8. 3 1/2. 4 5. 5 1/2. 6 6 1/2 7. 8. 9. గజములు పక్కన్ను. వేస్తు కిల్క్తో, కోటింగు ఖండువాలున్ను నెం 100 రు లగాముతు. నెం 200 రు. పక్క మూల కో సాదాలోను. ఝరీలోను చీరలు ఖండువాలు అగ్ని రకములు అనుభవమైనవనివారలచే శాస్త్రముగా రయార చేయించి ప్రతిగ్రామమునకు వట్టుమునకు పంపుదున్నాము. ప్రతిబట్టయందును మా ప్రేమ మార్కు యుండును ఒకవర్షాయాము మాకు ఆర్డరు యిచ్చినయడల మా సహకయ్యుక్ శాస్త్రము విశేషమును. కోరువారికి క్యాంపెలు ఉచితముగా పంపబడును.

ఉచితము!

పెలిగ్రాఫ్ అడ్డను

మాఫారి మారయ్య

ఓం - om, పితాపురం శిల్ప నూలుబట్టలు వ్యాపారము, ఉప్పాడ, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

స్వయంశిక్షా సంస్కృత గ్రంథములు! నగమధరలు

జంత్రి

జంత్రి

81-12-28 వరకే. న. స్వామిసాధకాశ్రమి కృతము తెలుగులిపిలో తెరుగు ఆర్థములతో వ్రాయబడినవి. అసలుధరలు:—కబ్బరపాపలి 0-5-0; నీతికథా సప్తతి 0-12-0; బాలకాండంబరి (వద్యము) 0-8-0; లింగాను కావనము 0-4-0; భాతురూపచంద్రిక 1-4-0; ఈ అయిదున్న ఒక్కసారిగా కొనువారికి ఇవి 1-4-0 కే ఇవ్వబడును. అడ్రెసు:—N. S. నీలకంఠం C/o N. S. నరసింహం M A. బ్రయినింగు కాలేజీ, రాజమండ్రి. 47 8

గుంటూరు జిల్లాలోని తహస్సీలుదారువల్ల ప్రచురము 1 వ వాల్యం. వేరనములు ప్రతి అణాకు ప్రతి రూపాయకు రు 100 లు పక్క అనైన ముఖ్యమైనరేట్లకు వృత్తివత్తు రేట్లకు వడ్డీరేట్లకు మొత్తము ఇవ్వబడినవి. నెల రు 0-8-0. 2 వ వాల్యం. ప్రతి అణాకు రు 12-8-0 ల వలకు అనైన ముఖ్యమైన రేట్లకు తరంసినుల్కు ల్యాండు నెక్సురేట్లకు మొత్తము ఇవ్వబడినవి. నెల రు 0-12-0 కరణములకు నెటిలం మొట్టు పార్టీలకు మిక్కిలి ఉపయోగము. Apply to:— విజయ ప్రెస్, బాపట్ల.

మీ ఓటు దయచేయండి

వరీక్ష చేయకుండా యిస్తే మా కవసరము లేదు. సుఖసంకటములు గలవారు నేవించి నిర్మలహృదయముతో ఓటు యిచ్చినయడల, ప్రపంచములో చాలాభాగము జీర్ణించియున్న మహాదారుణముయిన గనేరియా అన్నింగుల తెగరోగములు సవామేహములను, మా ఔషధరాజమును నేవించిన 3 రోజులలో తప్పని సరిగా బారద్రోలి ముఖమునకు కాంతి, నోటికి రుచి, జీర్ణశక్తి, యింద్రియ పటుత్వము మొదలగునవి కలుగచేసి అపారమైన ఆనందములో ముంచివేయును. ఔషధము అంతయు వసమూలికా, ధన్యములమయము. ఇచ్ఛాపత్యము. పురాతన తాటియాకుల గ్రంథమునుండి సంపాదించినది. యింతవరకు పొందిన అనుభవమును బట్టి తొందరలో ఔషధముయొక్క యోగ్యతను ప్రపంచమున వెల్లడి కాగలందులకు 1928 నం.రం నవంబరు నెలాఖరువరకు ఉచితముగా నొసంగెదము. పోస్టుద్వారా తెప్పించుకొనువారు రిజిష్టరు ప్యాకింగు ఖర్చులు నిమిత్తం రు 0-8-0 లు పంపినచో ఉచితముగా పంపెదము. నీసా 1-కి రు 3-0-0 లు. పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

వి. చున్. శాస్త్రి ఆండ్ సన్స్, తెనాలి గుంటూరు జిల్లా.

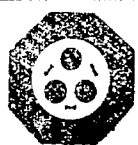
చర్మ వ్యాధులను గురుతుకూడ లేకుండచేయు

రాధాకృష్ణ తామరమందు వాడుడు

అన్ని హాపులలో దొరుకును

W. S. CASTRY & Sons Tanali Guntur Dt

బలహీనము, వలముల బలహీనము

రక్త హేమ

1228

మొదలైన వాటి.

Deschiens' syrup

వీరభూమి ఉపయోగించుము

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణపడిన, 30,000 వైద్యులు ఒకప్పుడొప్పున వారు. దెప్పిచ్చు, పాట
అను మార్కును, గమనించుము. ఎక్కడను రుక్మము.

To be had of all Chemists Wholesale C. T. HARI & Co., 174 Broadway Madras.

మైసూరు గవర్న మెంటు సోపు ప్యాక్టరీ

బెంగళూరు

మిక్కిలి నాణ్యమైన

పలురకముల పరిమళ నబ్బులు

ఉతుకుట కువయోగించు నబ్బులు, చందనపు నబ్బులు

మైసూరు గవర్న మెంటువారిచే తయారుకాబడుచున్నటువంటి

చందనపు నబ్బు ననుకరించుటకు; విదేశీయ పరిశ్రమలవారు

చాల ప్రయత్నించిరి, కాని, నాణ్యములోను, పరిమళమునందును

దీనికి సమానముగా చేయజాలకపోయిరి.

వివరములు గోరువారు, క్రింద చూపిన విలాసమునకు వ్రాయవచ్చును.

Best & Co., Ltd.,

P. O. Box 63,

Madras.

Sole Agents for the Madras Presidency,

MYSORE, TRAVANCORE & COCHIN.

వనోపధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలికలయొక్క 85000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. శాస్త్రానిశ్చయము నెల రు 3-4-0 లు.
భక్తప్రదీపిక ఇందు సమస్తభాషానిఘంటువులకు భక్త్యములుచేయు యానాగి ఆయుర్వేదవిధానములుగలవు.
తులం 1-8 రు 500 కిమ్మగంగు భక్త్యముకూడ గలవు. శాస్త్రానిశ్చయము నెల రు 2-0-0
2454-1323 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

రామ మోహన పార్థసారథి బెజవాడ.

శ్రీశైవ్యమున వైద్యులు తయారుచేసిన సిద్ధపత్రకర్మము, పసంతతనుమాకరం, పూర్ణచంద్రోదయం, నూరు పుత్రములుజేసిన ఆధ్రకం, సమస్తాయుర్వేదములను

శిశునంద్రక్షణి

విస్తరించుట అన్నివ్యాధులను మాన్యున 50 మాత్రల సీసా ఒక రూపాయ

AMRUTANJAN

Price!

Best Indian Pain Balm Sold Every Where.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము 1

ఈ గ్రంథములో జర్మనీగారడీనా పులాకునము, ఆంగ్ల ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము, ధూతవైద్యము, యంత్రములు, చిట్టా శేక రమామాల, విస్తోదవిద్యలు మనుష్యుని మాయముచేయుట, మాడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరము లేని తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట మొదలగు విచిత్రము లున్నవి. దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. నెల రూ 4. 'సంజీవి' తాయతు దీని ధరించిన ఆరోగ్యము, బలము, తెలివి అందము, అపవృత్తమునిచ్చును. పరీక్షలో జయము కలుగును. గొప్పవారిదయ లభించును. పని చేయగలను. వ్యాపారమున లాభమువచ్చును. అనేకమంది మెప్పుపొందినది 1 కి రూ 1-8 పి. ఆర్. జవార్జనం నాయుడు, ఒంగోలు, (గుంటూరుజిల్లా.

ఆయుర్వేదాపథ రత్నాకరము రు. 3-0-0

చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు 1 (2044) వాక్యకు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిగారి వీధి, బెజవాడ

జ్యోతిషకళా పాఠశాల

పుస్తకములలో శాలన భాగమున దశాశలాధ్యాయము అచ్చు పూర్తియై సిద్ధముగా నున్నది. యందు శ్రుతిమహాదేశక ప్రతి అంతర్దేశక వివరముగా ఫలములు స్తోకార్థ సహితముగా వ్రాయబడినవి. ఇదివరలో అచ్చుబడిన 1, 2, 3 భాగములు కూడ ఖరీదునకు సిద్ధముగాయున్నవి. జ్యోతిషవిద్య 6 మాసములలో పాఠ్యద్వారా శేర్వబడును. వివరములకు వ్రాయును.

ఆంధ్ర వెంకటేశ్వరస్వామి, గోపాలపురం, కొత్తపేటపొయ్యి, గోదావరిజిల్లా.

మదనకామేశ్వరిలేహ్యము 1

బలహీనులపాలిటి కల్పవృక్షము— మేహము, నిక్కాక, నిస్సక్తువ, కుష్ఠవృక్షము, అతిమూత్రము మొదలగువాటిని హరించి మంచి బలమును, విర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానమును గలిగించును. 2 డబ్బీలు శాలును. 20 తులముల డబ్బీ రు 1-4-0

పాలజగంధిలేహ్యము— రక్తకుడికి శ్రేష్ఠమయినది. సనామేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, యంతరచర్మరోగములు క్షిణశుభ్రము, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలుశాలును. 20 తుల డబ్బీ రు. 1-4-0 వి. పి ఖర్చులు పేరు. 8852 పి.సి.సి.ఆంధ్రు లో, ఆయుర్వేదపరమం, తెలిదేవి-నెల్లూరుజిల్లా

రత్న పురుష లేహ్యం

కుష్ఠవృక్షమును తగ్గించి మంచిబలము చేయుటయేగాక మేహనోవృక్షం తిమ్మెరలు మొదలగు మేహవ్యాధులకు ధూమ బాణమువంటిది. నెలరోజులు మందు ఖరీదు రు 8-4-0 (ఈ లేహ్యం) ఈగలకు డబ్బీ 1-8-0.

శ్రీ పట్టాభిరామ వైద్యశాల, (రామవరము) కూర్మ గోదావరిజిల్లా

5125